

SAMHÄLLS-
VETENSKAPLIGA
FAKULTETEN

Hur är integration möjligt?

*En kvalitativ studie om ensamkommande ungas institutionella
verkligheter och färd till svenska vuxensamhället*

Wiya Ngeh Hellborg

Abstract

Författare: Wiya Ngeh Hellborg

Titel: Hur är integration möjligt? – En kvalitativ studie om ensamkommande ungas verkligheter och färd till svenska vuxensamhället

Kandidatuppsats: SOCK10, 15 hp, Sociologiska institutionen, vårterminen 2023

Handledare: Mikael Linnell

Uppsatsens syfte har varit att undersöka ensamkommande ungas mångfacetterade och komplexa sociala resa inom kontexten av svensk integration, den kommunala boendeverksamheten, ungdomlighet, vuxenblivande och kulturell självidentitet. Studien har därför fokuserat på gruppens identitetsskapande och vidare anpassning till det svenska sociala och kulturella landskapet. Samtliga av studiens informanter kommer från samma boendeverksamhet, i en medelstor stad i Sverige. Arbetet baseras på tidigare svenska studier och forskning av relevans för ämnet i mån av att skapa en mer omfattande bild av den svenska integrationens omgivning. Insamling av data och empiri har grundats utifrån djupdykande biografisk intervjuform, tillsammans med inslag av narrativanalys. Intervjumaterialet har vidare analyserats med hjälp av teoretiskt ramverk av sociologisk relevans inom kontexten av “jaget”, socialisation, individualisering och identitetsskapande processer i det senmoderna samhället. Resultaten som framtagits visar på integrationen och identitetsskapandets starka anknytning till informanternas förmåga att känna social mening och social tillhörighet. Ett samband som vidarekopplats till bakgrund och informanternas familjetillhörighet, i relation till migration och dess vidare influens under integrationen. Resultaten betonar även det stora ansvaret som ställs på ensamkommande unga inför etableringen av social tillit till integration och samhället, men även gällande den centrala roll som boendeverksamheten och socialtjänsten spelar inför dess möjliggörande.

Nyckelord: ensamkommande unga, integration, identitetsskapande, social tillit, socialisation, vuxenblivande, individualisering
Ord: 11 534

Förord

Jag vill först tillägna ett stort tack till alla som medverkat genom denna omfattande process. Ett stort tack till alla ensamkommande barn och unga på “Äpplet”, för era perspektiv, tankar och drömmar. Till Äpplets boendepersonal för ert viktiga arbete och kontinuerliga stöd till utsatta barn och unga. Jag vill såklart även tillägna ett stort tack till min sambo, familj, vänner och min handledare Mikael för er stöttning under arbetets gång.

Till sist vill jag dedikera detta arbete till minnet av min vän och kollega Onyebuchi som gick bort tidigare i år. Mitt val och utförande av denna studie har genomgående inspirerats av hans oförgängliga sociala arbete och tro på ensamkommande barn och unga.

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1. Syfte och frågeställningar	5
1.2. Begreppsdefinition	5
1.3. Avgränsning	5
2. Bakgrund	7
2.1. Ensamkommande barn och unga i Sverige	7
2.2. Socialtjänsten idag	8
2.3. Kort om socialtjänst, HVB och stödboende	8
3. Tidigare forskning	9
3.1. Ungdomskultur och vuxenblivande	9
3.2. Ensamkommande genom det institutionella	10
3.3. Ett kulturellt perspektiv om “svenskheten”	12
4. Teoretiskt ramverk	13
4.1. “Jaget”, social identitet och socialisation	13
4.2. Modernitet, social tillit och det individuella projektet	15
5. Metod	16
5.1. Val av metod	16
5.1.1. Biografisk intervju och narrativ analys	16
5.2. Förförståelse	17
5.3. Urval	18
5.4. Tillvägagångssätt och insamling av data	19
5.4.1. Rekryteringsprocessen på Äpplet	19
5.4.2. Intervjutillfälle	20
5.5. Bearbetning av data och analysmetod	21
5.6. Tillförlitlighet	22
5.6.1. Reliabilitet	22
5.6.2. Validitet	22
5.6.3. Generaliserbarhet	23
5.7. Etiska hänsynstaganden	23
6. Resultat och sociologisk analys	24
6.1. Samhället innanför: Vuxenblivandet och social mening	25
6.2. Samhället utanför: “The Box” och samhällets dolda villkor	30
7. Diskussion och slutsats	38
7.1. Diskussion	38
7.2. Slutsats och förslag på vidare studier	40
Referenser	42
Bilaga 1	46
Bilaga 2	48

1. Inledning

“The Swedish Theory of Love” är en svensk dokumentärfilm som inledningsvis kan fånga upp studiens kontext och landskap. En tankeställare om vår svenska tid, både “kreativ och ganska provocerande” (Olsson 2016). Om än generaliserande bjuds tittaren in till bilden av den “svenska ideologin” i modern tid, om det svenska samhällets historiska och gradvisa förflyttning av dess sociala och kulturella värden; från kollektivism och socialism till individualiseringen och romantiseringen av *individens svenska lycka*. Filmen definieras i hög grad utifrån den utbredda och paradoxala känslan av social isolering och ensamhet trots Sveriges fungerande sociala skyddsnät. På sätt och vis kan den därför belysa den dubbelhet och egenartade landskap som navigeras av den unga invandraren i Sverige. Å ena sidan ett engagerat välfärdssystem, på institutionell och myndighetsnivå, å andra sidan en social kultur där befolkningen gärna fokuserar på sina egna intressen. Ett landskap som den unga invandraren förväntas bli en medlem av; av dess kultur, värden och normer (Regeringskansliet 2023). Till följd av sin långa resa, och bakgrund, är den unga människan motiverad inför sin integration, men kan hen ses kämpa mot samhällets strukturella och sociala hinder till följd av helt nya kulturella och samhällsliga kontexter (SBU 2018). Det ensamkommande barnet och unga vuxna befinner sig därmed i ständig kulturell dubbelhet, mellan två platser gällande sin tillhörighet men även gällande sin plats i tiden. I det förflutna, nuet och framtiden (ibid.). Den psykiska ohälsans följder kan även ses spela en central roll till följd av flykt och underliggande trauman (BRIS 2017). På grund av allt ungdomligheten redan innebär slåss den unga invandraren med ytterligare funderingar kring sin självbild och identitet (BUP 2022). Hen förväntas snart landa i sitt vuxna jag. I ett flöde av egna och nya perspektiv börjar hen ifrågasätta allt som tidigare känts absolut. Målet, att komma fram till vem som är “jag”, men framförallt hur “jaget” ska uppfattas av andra (ibid.). En vidare process som kan ses leda till en allt mer växande förvirring och osäkerhet, och i värsta fall landa i en fullständig identitetskris (ibid.). Utifrån landskapet som beskrivits och den ensamkommandes redan komplexa väg mot sin självdefinierade självbild och plats i samhället måste vi därför ställa oss frågan, igen, *hur är integrationen möjlig egentligen?*

1.1. Syfte och frågeställningar

Som inledningen målar upp syftar studien till att förstå integrationens komplicerade sociala projekt. Trots integrationens komplikationer tyder forskningen på att den mycket väl fungerar, men den korrekta vägen mot positiv integration kan på sina håll vara svårare att definiera (se kapitel 2). I den här studien väljer jag därför att först fokusera på ensamkommandes institutionella landskap, genom bakgrund och tidigare forskning, för att sedan fokusera på den ensamkommande ungas inre processer och dess relationer i tiden, till det förflutna, nuet och framtiden. Ett komplext sammanhang som vidare belyses genom det hem *och* den myndighetskontext som är det kommunala HVB:t och stödboendet. Det är av dessa skäl, som svar på denna komplexitet, som jag valt ett mer explorativt fokus inför kartläggandet och bearbetningen av arbetet.

Följande frågeställningar ligger till grund för denna studien:

- 1) *Hur är den sociala integrationen till det svenska samhället möjlig för ensamkommande unga?*
- 2) *Vilka faktorer kan ses råda, inom lokal och samhällelig kontext, inför den inre etableringen av den vuxna och "svenska" identiteten?*

1.2. Begreppsdefinition

Den boendeverksamhet där intervjustudien genomfördes kommer framöver att refereras som "Äpplet". Utifrån Socialstyrelsens (2021) definition kommer *ensamkommande barn* även att definieras som barn upp till 18 år, respektive *ensamkommande unga* här mellan 18 och 21 år. Denna grupp omfattar både asylsökande och individer med uppehållstillstånd, samt individer med avslag som fortfarande befinner sig i Sverige.

1.3. Avgränsning

Studiens data inkluderar endast ensamkommande unga vuxnas perspektiv och deras egna upplevelser som ensamkommande i Sverige. Studien kommer därför inte att innehålla perspektiv och intervjuer från boendepersonalen, eller egna observationer gällande Äpplets organisation, struktur och sociala värld. På grund av detta har jag även valt att inte utforska maktperspektivet i

fråga om relationen mellan ensamkommande och boendepersonalen. Jag hoppas däremot att ett mer fast fokus gentemot ensamkommande unga vuxnas livsperspektiv ska kunna öppna upp, bjuda in och inspirera till vetenskaplig bredd och vidare studier.

2. Bakgrund

För att ge en tydligare bild av studiens integrationslandskap kommer jag att fokusera på tillhörande myndighetskontext och historia, särskilt i förhållande till “flyktingvågen” hösten 2015. Detta för att definiera socialtjänstens roll, från det stora till det lilla, och därigenom skapa en bättre förståelse kring informanternas omkringliggande aktörer.

2.1. Ensamkommande barn och unga i Sverige

Statistik från SCB (2023), i fråga om asylsökande i Sverige mellan år 2002 och 2022, visar att året 2015 var ett klart högsta år gällande den totala invandringen av barn relaterat till asylansökning. Av 35 369 asylsökande var 32 522 pojkar och 2 847 flickor (8 procent); de flesta barn i övre tonåren. Ansökan dominerades framförallt av pojkar från Afghanistan, 22 806 ansökningar, att jämföra med 674 ansökningar (2,9 procent) från afghanska flickor¹. Trenden i asylansökan från 2015 fram till år 2022 ser däremot ett drastiskt fall. Högst mellan 2015 (35 369), 2016 (2 199) och 2017 (1 336). Dess underliggande orsaker, regeringens åtgärder och införande av gränskontroller som reaktion på “flyktingvågen”, är väldokumenterade (SOU 2017:12). Trots detta har Sverige sett en mindre ökning av ensamkommande kvotflykting² barn och unga mellan åren 2018 och 2020³.

Den nuvarande situationen för de barn och unga som kommit till Sverige under åren 2015 och 2016 anses osäker. Bland annat har kommuner uttryckt en oro i fråga om ensamkommandes framtida vuxna integrationer. (Socialstyrelsen 2021). Här i anknytning med att unga vuxna förväntas gå ut i arbete i ett läge där arbetslösheten bland unga i Sverige ökat, men även utifrån unga människors generella svårigheter att komma in på bostadsmarknaden (Socialstyrelsen 2021). Parallellt tyder statistisk undersökning på god motstånd- och handlingskraft bland ensamkommande i fråga om ställningstagande på arbetsmarknaden. Gruppen visar även prov på god sysselsättning, i förhållande till arbete och utbildning (Çelikaksoy & Wadensjö 2021).

¹ Långt efter på andra plats ser vi 3 132 registrerade ansökningar av pojkar från Syrien, att jämföra med 645 ansökande flickor från Syrien. Därefter Somalia, Eritrea och Marocko.

² Detta efter beslut om närmare samarbete med UNHCR sedan år 2017 (Migrationsverket 2022). Med kvotflykting syftar jag till en person som flytt från sitt land och vidare utvald av FN:s flyktingorgan UNHCR. Här har barnen eller unga vuxna redan permanent uppehållstillstånd i Sverige före ankomsten (Socialstyrelsen 2021)

³ Från cirka 50 barn och unga, per år, till 150-200. Något som förväntas minska från och med år 2023 efter beslut från Sveriges nya regering (Regeringskansliet 2022).

2.2. Socialtjänsten idag

På grund av Sveriges nedtrappning i mottagandet av ensamkommande barn och unga har större delar av de enheter som grundats inom socialtjänsten, till följd av hösten 2015, numera avvecklats av landets kommuner (Socialstyrelsen 2021). Trots att rapporter tyder på att mottagandet är bättre idag (en förklaring kan ges till socialtjänstens vunna erfarenheter från “flyktingvågen”, och dess efterföljder) varnar Socialstyrelsen (2021) för risken inför minskande kompetens inom socialt arbete, till följd av nedläggning av verksamheter och boendalternativ särskilt utformade för ensamkommande barn och unga, både inom kommunal och privat sektor. På grund av denna nedåttrend varnar kommuner för den eventuella risken att i framtiden inte “kunna upprätthålla kunskap och arbetssätt samt ha beredskap för ett eventuellt ökat mottagande” (Socialstyrelsen 2021, s. 49).

2.3. Kort om socialtjänst, HVB och stödboende

På grund av arbetets storlek kommer jag att ge en kortare definition av socialnämnden, socialtjänsten och “Äpplets” roller, här utifrån deras myndighetskontexter. Detta för att ge en generell bild av informanternas omkringliggande institutioner och omgivningar.

Först, *socialnämnden*, eller socialförvaltningen, är en politiskt tillsatt entitet inom kommun, vars uppgift är att ansvara för kommunens socialtjänst och därigenom Äpplets boendeverksamhet (Socialstyrelsen 2020). *Socialsekreteraren* faller därmed under socialtjänsten och ansvarar bland annat för enskilda ensamkommande barn och unga av tillhörande kommun. Här rörande diverse beslut (exempelvis vård, skola och ekonomi) och boendeplacering. Slutligen, i enighet med Socialstyrelsen⁴ (2019), definieras HVB:t (hem för vård eller boende) som både ett hem och en boendeverksamhet med ansvar för daglig omsorg av den placerade. SKR⁵ (2023) definierar vidare stödboendet som en mer självständig boendeform; en friare placeringsform med inriktning på äldre barn och unga vuxna.

⁴ Socialstyrelsen skriver följande: “Barn och unga som bor på hem för vård eller boende [...] är i en situation där deras hälsa och utveckling på olika sätt kan ha kommit till skada [...] HVB [och dess boendepersonal] ansvarar för den dagliga omsorgen av placerade barn och unga. Det innebär såväl stöd och uppmuntran som att sätta gränser och hålla uppsikt.” (Socialstyrelsen 2019)

⁵ Sveriges Kommuner och Regioner skriver följande: “Stödboende är ett mer självständigt boende och kan vara aktuellt för barn och unga som inte har behov av sådana vård- och behandlingsinsatser som motiverar en placering i HVB. [...] Barnet eller den unge ska få ett individuellt anpassat stöd för att bland annat klara av boendet och få en meningsfull fritid [...] Placeringsformen riktar sig till barn och unga mellan 16-20 år.” (SKR 2023)

3. Tidigare forskning

För att illustrera kontextens tidigare forskning har jag valt att förhålla mig inom avgränsningen av tre teman. Samtliga teman är relaterade till diverse former av integration för unga i Sverige. Från *ungdomskulturellt identitetsperspektiv*, *institutionellt perspektiv*, och kortare utifrån ett så kallat *“svenskhet”-perspektiv*.

3.1. Ungdomskultur och vuxenblivande

För att beskriva intresset och forskningsläget i Sverige under temat “ungdomskultur och vuxenblivande” har jag valt att begränsa mig till fyra källor. Dessa val består av två rapporter, en avhandling och en större studie (Fornäs, Boëthius & Reimer 1993; Sernhede 1995; Delmi 2021; Jonsson, Mood & Treuter 2022).

FUS-rapport nr 5, “Ungdomar i skilda sfärer” (Fornäs, Boëthius & Reimer 1993) berör i sin helhet teman relaterade till unga människors identitetsskapande och läroprocesser. Bokens fokus behandlas utifrån unga människors fysiska och sociala förflyttningar mellan samhällets diverse “sfärer”; offentliga institutioner som skolplatser, arbetsplatser och allmänna fritidsplatser, men även informella strukturer relaterade till familj och närrelaterade vänskapskretsar. Kapitel av särskilt intresse berör unga människors “sociala vuxenblivande” (Czaplicka 1993). Kapitlets resultat redovisar en genomgående koppling mellan begränsningar av socioekonomiska resurser, inom ungdomens berörda “sfärer”, och dess villkor på ungdomskulturens utveckling och uttryck. Vidare dess sociala effekt i termer av sfärernas kontinuerliga och strukturella förskjutningar från varandra. Detta till följd av unga människors strävan efter självständighet och samhällets moderniseringsförlopp. En kontext därför av intresse gällande studiens landskap och förståelse av ensamkommande ungas tankar om vuxenblivandet.

Ove Sernhedes (1995) avhandling “Modernitet, adolescens och kulturella uttryck” behandlar här, i likhet med Fornäs et al. (1993), ungdomskulturens mångfacettering och socialt komplexa natur. Beteckningen “ungdomskultur” berörs i subkulturella termer, med betoning på unga människors strävan efter särskild identitet och frigörelse från sociala konventioner; detta i likhet med Czaplicka (1993). Kapitellet sammanfattas utifrån *moderniseringens influens inför upplösningen av unga människors identiteter och dess verkan på adolescensens kulturella rörlighet*, men även *senmodernitetens fördjupning av dessa processer* (Sernhede 1995, s. 16).

Därmed viktiga sammanhang, om ungdomligheten i modern tid, här i förhållande till ensamkommandes förmåga till *reflexivitet* och *reflexiv tillit*⁶ under integration (Giddens 1990). Ett viktigt tema som genomgående kommer att beröras under arbetets gång.

Två samtida forskningsansatser berör ungdomskulturen och integration utifrån etniskt och minoritetsperspektiv (Delmi 2021; Jonsson et al. 2022). Båda omfattande och längre kvantitativa ansatser⁷ med fokus på unga människor av mixade bakgrunder och deras kontrasterande förhållanden, inom kontexten av värderingar och attityder. Resultat av intresse från båda undersökningar visar att unga med utländsk bakgrund erhåller en hög optimism och framtidstro, tillsammans med höga ambitioner gällande utbildning och arbetsmöjligheter. Unga inom denna grupp visar även god integrationsförmåga gällande högre utbildningar, men löper parallellt en högre risk att sakna gymnasieutbildning. Resultaten visar att social och kulturell integration gentemot svenska samhället tenderar att ta längre tid; religion och familjevärden från hemmet beskrivs här som en faktor och kulturell vattendelare (Jonsson et al. 2022). Båda källor hänvisar till familjens inflytande och överordnad framför utomstående institutioner (exempelvis skolan och staten) och svenska majoritetssamhället. Ett sammanhang därför av särskilt intresse gällande ensamkommande ungas tro på framtiden, och familjens inflytande gentemot denna grupp trots sin frånvaro i Sverige.

3.2. Ensamkommande genom det institutionella

För att redovisa tidigare forskning, från svenska institutionella perspektiv, kommer jag att utgå från två forskningsantologier med fokus på samverkandet mellan ensamkommande unga och socialt arbete (Ahmadi & Lilja 2013; Darvishpour & Månsson 2019). Båda antologier berör intressanta aspekter utifrån ett närmare myndighetsperspektiv. För att nämna några få kommer studier och undersökningar av relevans att presenteras löpande.

En första undersökning av intresse behandlar socialsekreterares förståelser och uppfattningar om ensamkommandes livssituationer och integrationsprocesser (Andersson & Hall 2013). Undersökningens resultat visar att socialsekreterarna ansåg att en "bra boendesituation, en engagerad och lämplig god man, språk, skola och en meningsfull fritidssysselsättning"

⁶ Se avsnitt 4.2.

⁷ Delmi rapporten (2021) grundas på större riksrepresentativa enkätdata, insamlade av elever från årskurs 8 år. Detta med vidare uppföljningar mellan 2012 och 2016 när eleverna var 14 till 19–20 år gamla. Jonsson et al. (2022) undersökning är dylik, men i detta fall rörande unga födda 1996 och deras utveckling från åldern 14 till 23.

(Andersson & Hall, s. 10, i Ahmadi & Lilja 2013) är viktigast för att underlätta ensamkommande barns integrationer. Vidare resultat visar även att socialsekreterarna ansåg sig själva informerade gällande barnens bakgrund och historik, trots att barnen tenderade att inte berätta om sig själva. Utifrån liknande tema argumenterar Darvishpour et al. (2019) för ensamkommandes särskilda erfarenheter och behovet för mer heterogen behandling av socialtjänsten. Studien berör även familjens influens och dess press från hemlandet inför ensamkommandes motiv till samhällelig etableringar. Studien pekar även på traumats möjligtvis lyftande effekt (utifrån förstärkt resiliens) på individens etableringsprocesser. Därmed två studier av särskilt intresse gällande socialtjänsten och andra närliggande aktörers influens gentemot individens integrationsprocess.

En annan undersökning, i likhet med egen studie, utforskar flyktingbarns upplevelser inför rekonstruktionen av den egna identiteten, efter migration (Larsson & McNeill 2013). Författarna menar att det sociala och kulturella avståndet mellan individ och svenska samhället kan ses minska i samband med ursprungskulturens närhet och likhet till Sverige, och därav en förenkling av integrationen. Genom vidare analys trycker författarna på det stora ansvar som tillsätts på den enskilde individens anpassningsförmåga, men även gällande det svenska språkets betydelse inför integrationsprocessen. Språkutvecklingen som för studiens informanter framstår som en överlag svår och långsam process.

Två studier som även kan ses väcka intresse behandlar ensamkommandes socialiseringsprocesser inom boendeverksamheten. Den första, en undersökning om de socialiseringsverktyg brukade av boendepersonal på HVB för ensamkommande (Pishnemaz & Qvarnsved 2013). Intervjustudien visar på boendepersonalens angelägenhet att forma de bosatta, och stora kvalitetsbrister till följd av normaliserat bruk av maktmetoder, social stigmatisering och fastställandet av tydliga sociala värderingar. I likhet presenterar Stretmo (2019) en social dynamik definierad av boendeverksamhetens kontinuerliga förhandlingar inom kontexten av ensamkommande barns friheter. Undersökningen visar att relativ stor frihet kunde ges till ungdomar vars behov kunde finansieras själva, och vidare ett betydligt lägre förhandlingsutrymme gällande behov som först krävde godkännande av boendepersonalen. Undersökningen belyser även en genomgående ensamhetsaspekt genom ungdomarnas självupplevda situationer på boendeverksamheten (HVB) och vidare gällande deras plats i majoritetssamhället. Påtagliga aspekter, särskilt där tydliga sociala sammanhang saknats för ungdomarna. Roterande scheman och större personalgenomströmning på HVB, avsaknaden av

social kontinuitet, beskrivs även här som ett hinder inför möjliggörandet av djupare relation mellan dessa två grupper.

3.3. Ett kulturellt perspektiv om “svenskheten”

I detta avsnitt syftar jag särskilt till invandrares förhållanden och relationer inför anammandet av svenska värderingar, svenska kulturella förhållningssätt och dess eventuellt resulterande inre konflikter.

Tre forskningsansatser framstår som särskilt intressanta. Den första, en större enkätundersökning och analys rörande invandrares integrationer och deras mottagande av svenska värderingar. Denna analys har jämfört ursprungsnationernas kulturella och sociala profiler, i fråga om individualistisk kontra kollektivistisk bakgrund. Av intresse visar undersökningens tioåriga studie att studiens generella invandrapopulation med tiden delade samma inställning som genomsnittssvensken; i förhållande till familjevärden, fritid och politik (Hammar 2021).

Kulturdepartementets offentliga utredning och forskningsantologi “Bortom vi och dom” (de los Reyes & Kamali 2005) behandlar teoretiska reflektioner gällande makt, integration och strukturell diskriminering. Ett centralt tema för denna forskningsansats problematiserar maktrelationen mellan gruppen “genomsnittssvensk” och svenska invandrare, och dess vidare negativa effekter. En maktrelation definierat genom uppdelningen av ett “vi”, som representation för genomsnittssvensken, och marginaliseringen av ett “dem”, som representation för den svenska invandragruppen. I likhet problematiserar Kallenberg och Sigvardsson (2019) SFI (svenska för invandrare) och övriga samhällsorienteringskursers undervisningsmaterial, utifrån dess förväntningar, representationer och projiceringar av den så kallade “svenskheten” och bild av Sverige. Material som visar en stor avsaknad av ett invandraperspektiv, och ett centralt fokus gentemot svenska normer och värderingar. Ovanstående studier kan därför ge insyn i det motstånd och den samhällsstyrning som kan ses uppleva av ensamkommande under integration. Men framförallt gällande dess effekt på självbild och identitetsskapandet till följd av detta mellanförskap.

4. Teoretiskt ramverk

Två avsnitt som redovisas representerar två aspekter av integrationen som jag anser är viktiga. Dels i förhållande till ensamkommande ungas socialisering och identitetsskapande, men även i förhållande till ensamkommande ungas relationer och samspel med *moderniteten*; det vill säga samhället idag, till följd av den globala sammankopplingen och dess följaktliga krav på individens självmedvetenhet och reflexiva förhållningssätt.

4.1. “Jaget”, social identitet och socialisation

Två första sociologiska koncept behandlar Charles Cooleys (1981) “*spegeljaget*” och dess intima relation till *primärgruppen*. Spegeljaget betonar den process i vilken individen utvecklar sin självuppfattning och förståelser kring sin identitet genom interaktion med andra. Spegeljaget betonar vidare vikten av primärgruppen—individens innersta sociala nätverk bestående av nära sociala relationer (exempelvis familj och närmaste vänner)—inför formandet av individens slutliga identitet. Genom primärgruppen kan individen ta emot och återkoppla informationen från sin omgivning. Individen *föreställer* sig hur de framstår inför andra, tolkar gruppens reaktioner och värderingar, och därefter utvecklar sin *självkänsla* inför dessa tolkningar. Denna process understryker därför reflekterandet genom den andra; vikten av våra personliga relationer, autentiska sociala sammanhang och naturliga jargonger. Samband som även är viktiga inför sammanhållningen av primärgruppen och utbytet av djupare tankar, känslor och värden. Avsaknaden av dessa processer kan därför ses leda till en begränsad självförståelse, brist på känslomässigt stöd, underutvecklad självidentitet och upplevelser av social isolering. Ett koncept som i sin omfattning finner nära anknytning till denna studie.

“Den generaliserade andra” är ett socialpsykologiskt koncept introducerat av George Herbert Mead (1934/2015), vars syfte varit att definiera samhällets kollektiva perspektiv och gemensamma identitet. Ett perspektiv som i sin helhet inkapslar människors delade normer, värderingar och förväntningar gentemot individens beteende och självupplevelser. Konceptet behandlar *samhällets fostran av individen*, redan under barndomen, inför bearbetningen och kristalliseringen av “jaget” och individens empatiska förståelse gentemot samhällets landskap, kultur, traditioner och befolkning.

Enligt Mead (2015, s. 152) inleds individens samhälleliga fostran under barndomen, genom *leken*. Under denna fas härmar barnet sociala roller (exempelvis mamma och pappa) och beteenden genom lekfull imitation. Denna imitation internaliseras gradvis inom barnet och sätter grunden för attityderna och synpunkterna från den generaliserade andra (ibid., s. 153). Under nästa fas, *spelet*, har barnet börjat projicera sig genom motståndarna och lagkamraternas perspektiv, därmed begripandet av multipla roller och hanteringen av mer komplexa regelverk inom särskild social kontext (exempelvis lagsporter). En nödvändig social förmåga inför förståelsen och den slutliga etableringen av samhällets gemensamma värden och normer (ibid., s. 154). Den generaliserade andra betonar därför individens sociala mognad och förmåga till reflektion gentemot samhällets strukturer, och vice versa, och därför av nöd inför kristalliseringen av självidentiteten och etablerandet av social tillhörighet.

Ett vidare koncept inom temat av socialisering kan ges genom Berger & Luckmann (1998). Den *primära* och *sekundära socialisationen*. Den primära socialisationen hänvisar, i likhet med Cooleys (1981) *primärgrupp*, till den initiala och grundläggande processen utifrån vilket individen införskaffar sitt sociala fundament (kultur, normer och värden) och grundläggande identitet (Berger & Luckmann 1998, s. 153). En process primärt inom familjen, genom utbytet av sociala beteenden och etableringen av språket. Den *sekundära socialisationen* är inte lika intim i sitt innehåll utan vardaglig och specialiserad, och kan ge bud till social flexibilitet. Den uppstår istället när individen interagerar med och internaliserar de institutioner och sociala grupper utanför den innersta kretsen (exempelvis skolan, vården eller arbetsplats) (ibid, s. 162). Individens socialiseringsframgång kan på grund av detta ses som en balans mellan dessa två processer, och förutsätter den primära socialisationsprocessens etablering, som social grund, *före* den sekundära socialisationen (ibid, s. 164, 190). Däremot kan en för stark betoning på sekundär socialisation leda till individens upplevelser av bristande social autenticitet, social fragmentering, isolering och identitetsförvirring (ibid, s. 197-200). En vidare observation som här kan kopplas till samhällets allt snabbare utveckling och fokus gentemot effektivisering och individualisering (Giddens 1990, 1999). Ovannämnda och samtliga begrepp kan därför ses av särskild vikt inför studiens socialiseringskontext. Dess relation till självidentiteten och det sociala inflytandet på ensamkommande unga och integration.

4.2. Modernitet, social tillit och det individuella projektet

Anthony Giddens (1990) tankar kring det senmoderna samhällets framfart definieras genom begreppet *modernitet*. Moderniteten enligt Giddens (ibid, s. 1, 54-55, 70) är i sin omfattning en mångfacetterad och transformerande samhällsfas, kännetecknad av samhällets sammanfogning av industrialism, globalisering och individualisering. Modernitet definierar följaktligen samhällets förflyttning från mer traditionella normer och värderingar och dess djupare implikationer inför sociala strukturer och individens personliga upplevelser (ibid). *Reflexiviteten*, för individen, och samhället, framställs på grund av detta som ett framtvingat och nödvändigt verktyg inför förmågan till kritiskt tänkande, utvärdering och anpassning av dess värdesystem till följd av livets kontinuerliga föränderlighet (ibid, s. 36). Reflexiviteten kan av den orsaken ses som en förutsättning till framgång, genom individens förmåga att rekonstruera sitt eget narrativ identitet (exempelvis med hjälp av coaching, mentorskap, terapi eller inom studiens sammanhang kontaktsammanhang) (Giddens 1999, s. 89). Den *reflexiva tilliten* uppstår till följd av individens tillit till egen förmåga att navigera modernitetens komplexa landskap (Giddens 1990, s. 79-92). Den *sociala tilliten*, tilliten till samhällets system och befolkning, kan därmed uppstå till följd av individens reflexiva tillit och sociala förmåga (ibid.). Giddens tankar om moderniteten kan på så sätt betona samspelet mellan dessa former av tillit inom kontexten av integration, och reflexivitetens nära förutsättning inför den ensamkommande ungas mångfacetterade navigering.

Utifrån ovanstående kan vi koppla till vidare sociologiska tankar, här i fråga om samhällets *individualisering* av individen. Individualiseringen hänvisar till den konstanta moderniseringsprocessen applicerat av samhället gentemot den enskilda människan (Giddens, 1999). Ett nyanserat förlopp som finner sin plats till följd av traditionella normers minskande värde och inflytande, och förlusten av tydliga samhällsroller. En procedur, och dubbelhet, som i sin tur kan möjliggöra individens friare och aktiva utformning av identitet och livsval. Men även i fråga om modernitetens krav, gällande individens behov till ständig reflexivitet, självbestämmande och flytande identitet; en social kedja som i sin konsekvens kan därför ses resultera i existentiell ångest för individen (ibid., s. 47). En kontext som därför kan ses inkapsla Sveriges kulturella och sociala landskap som berörs under arbetets inledning.

5. Metod

Nedan presenteras mina metodval och tillsammans med djupare reflektioner gällande min position som undersökare. Tankar om min “kvalitativa resa” som även kan belysa ensamkommande ungas prekära sociala sammanhang.

5.1. Val av metod

Eftersom studiens syfte varit att tolka, förstå och problematisera unga vuxna ensamkommandes meningsskapanden har jag därför förankrat mig till den kvalitativa metoden. Detta val har särskilt inspirerats av Mead (2015), Cooley (1981) och Berger & Luckmanns (1998) tankar om människans inre sociala konstruktioner och dess växelverkan med samhället. Mitt förhållningssätt inför studiens formulering har vidare inspirerats av både explorativt och fenomenologiskt angreppssätt, genom Alfred Schütz (1967) tankar om meningens socialt delade verklighet. Val av metodologisk ansats har därför förankrats ur ett socialkonstruktivistiskt ramverk, och till viss del utifrån hermeneutiskt förhållningssätt. Här har jag inriktat mig mot förståelsen av individen och gruppens sociala processer och meningsskapanden (Berger & Luckmann 1998). Detta då jag anser att detta perspektiv kan klargöra ensamkommande ungas relationer till sammanhangets sociala strukturer och institutioner (i detta fall Äpplet och tillhörande socialtjänst).

5.1.1. Biografisk intervju och narrativ analys

Gällande insamlingsverktyg har mitt mål varit att förhålla mig till en form av semistrukturerad kvalitativ intervjuform med fokus på livsperspektiv och individens tidsresa (Kvale & Brinkmann, 2009). Under studiens gång har dessa tankar formaliserats till användandet av *biografiska intervjuer* och *analys*. Precis som namnet antyder fokuserar den biografiska intervjumetoden och analysen på individens livshistoria, personliga erfarenheter, värden och attityder inom särskild social kontext (Evans 2021; Lim 2011; Björkenheim 2014). Denna intervjuform är vanligtvis mer djupgående, öppnare och längre än mer typisk semistrukturerad intervju, och därför särskilt beroende av berättarens tillit gentemot undersökaren för att uppnå sin potential (Kazmierska 2018; Björkenheim 2014). Val av denna metod föll därför naturligt då mitt fokus har varit att sätta intervjupersonernas berättelser i centrum.

Som tidigare berört genom hermeneutiken har mitt metodval även influerats av en narrativ ansats, särskilt gällande bearbetning av resultat och data (Czarniawska 2004; Rennstam & Wästerfors 2015). Detta då både biografiskt och narrativt förhållningssätt även involverar studien av människans personliga betraktelser och berättelser. Den biografiska metoden tenderar att fokusera mer på individens livshistoria från bredare social och kulturell kontext, medan den narrativa analysen snarare sätter sin prägel utifrån ett närmare fokus på specifika berättelser och berättelsen undermening och självbiografi. Jag anser på så sätt att den narrativa och biografiska ansatsen kan komplettera varandra och därför funnit gott samspel i detta arbete.

Kontinuerlig etisk reflektion gällande ev. maktasymmetrier inom intervjusituationen, det vill säga *min* position som intervjuare, har även genomsyrat studiens arbete utifrån institutionell kontext, men framförallt till följd av den biografiska och narrativa metodens djupgående och öppnande analytiska resa genom intervjupersonernas personliga liv. Det vill säga innehållets eventuella trauman till följd av bakgrund och migration (Kvale & Brinkmann 2009, s. 48-50; Kazmierska 2018).

5.2. Förförståelse

Inledningsvis vill jag markera att mina tidigare arbetserfarenheter som (1) behandlare på HVB och (2) socialarbetare med ensamkommande barn och unga vuxna har varit av stor betydelse för studiens förförståelse och metodval. Jag har tidigare arbetat både som behandlare och socialpedagog, på HVB och stödboenden, *bland annat på Äpplet*, både inom kommunal och privat sektor. Denna förförståelse har vidare agerat som inspiration och stöd inför formulering och förarbete av denna studie och min forskningsprocess som helhet. På grund av tidigare arbetserfarenheter på Äpplet (en plats jag inte längre arbetar på sedan jag påbörjade mina studier) var jag redan bekant med dess plats, personal, organisation och delar av dess nuvarande bosatta. Mina tidigare erfarenheter med informella och formella möten/samtalssituationer med barn och unga ensamkommande, boendepersonal och socialsekreterare, har därför kommit till godo. Även i fråga om sekretesshantering och manövrering på boendeinstitutioner (se avsnitt 5.4.). Erfarenheter som följaktligen förenklade min förflyttning mellan Äpplets diverse sociala sammanhang, och mitt förhållningssätt under hela min arbetsprocess. Kunskaper som vidare inspirerat val av kvalitativ och biografisk intervjumetod. I enighet med Roni Bergers (2015)

reflektioner anser jag att min bekantskap till detta fält därför varit en fördel i min strävan att skapa en avslappnad och positiv intervjusituation.

Det är dessa sammantagna erfarenheter och förförståelser som lett mitt intresse kring barn och unga vuxnas inre processer och egna upplevelser inom kontexten av integration. Min förförståelse om detta fält och sociala situation har såklart ständigt reflekterats och utvecklats, särskilt i förhållande till mina arbetserfarenheter och tidigare historia på Äpplet. Det vill säga utifrån den komplexa kvalitativa balansen mellan studien av det bekanta och personligt nära, och risken för dess partiska resultat och analys som denna ingång kan medföra; i termer av “researcher bias” (se vidare avsnitt 5.7.1.) (Berger 2015; Björkenheim, 2014; Alvesson, Sandberg & Einola 2022; Palmér et al. 2022).

5.3. Urval

Den målgrupp som jag valt för att på bästa sätt matcha studiens syfte har varit unga vuxna ensamkommande, mellan 18 och 21 år, i detta fall bosatta på Äpplet. En åldersgrupp som även representerar gränsen för boenderätt på Äpplets stödboende och stödlägenheter. Under mitt förarbete fanns tankar om ett geografiskt utspritt empiriskt underlag, med intervjuer från diverse boendeverksamheter i södra Sverige; detta i strävan efter maximalt variationsurval (Creswell, 2018). Men utifrån begränsad tid, i förhållande till studiens storlek, ansåg jag att en för stor spridning eventuellt skulle minimera mina chanser till djupare kvalitativ studie. Jag ansåg därför att ett mer koncentrerat förhållande skulle bättre matcha studiens syfte i fråga om intervjupersonernas lokala processer; och genom fokus på den lokala kontexten en förhoppningsvis tydligare generaliserbarhet (Kvale & Brinkmann 2009; Bryman et al. 2022). Dessa faktorer ledde till att jag istället koncentrerade mig på ett och samma boende. Utifrån studiens syfte och metod försökte jag boka in cirka sju kandidater. Ett relativt högt antal gällande kvalitativ mättnad av biografiska intervjuer, men på grund av eventuella risker för avbokningar, samt komplikationer kring kommunikation med eventuella kandidater⁸, valde jag att sikta högre (Kvale & Brinkmann 2009; Creswell 2017). Tidigt under rekryteringsprocessen förstod jag även att en lika fördelning mellan manligt och kvinnligt var svåruppnådd i och med den generella låga andelen ensamkommande unga kvinnor på stödboenden, och Äpplet. Men försök till minst ett kvinnligt perspektiv kändes viktigt (Darvishpour & Månsson 2019; Socialstyrelsen 2021, s. 49).

⁸ Se avsnitt 5.4. gällande tillvägagångssätt.

Utöver detta förhöll jag mig relativt flexibel och öppen i fråga om intervjupersonernas bakgrund och historia (Creswell 2017). Prioriteringen under rekryteringsprocessen har varit att förtydliga deltagandets frivillighet, framförallt i hopp om att förebygga och minska eventuella maktasymmetrier relaterade till min tidigare position som socialarbetare på Äpplet (Kvale & Brinkmann 2009; Kvale 2006; Björkenheim 2014). Min strategi var därför att kontinuerligt bjuda in till frivilligt deltagande, och därigenom fokusera på potentiella intervjupersoner med öppenhet och villighet att prata om sig själva; här utifrån fokus på avslappnad intervjumiljö (Kvale & Brinkmann 2009). Mitt urval landade till slut på fyra utförda intervjuer, med tre unga män och en ung kvinna mellan 18 och 20 år, från totalt tre olika ursprungsländer. Intervjupersonerna har följaktligen försetts med fingerade namn.

5.4. Tillvägagångssätt och insamling av data

Mitt tillvägagångssätt, från första kontakt med Äpplet, liksom under och efter intervjutillfällena, har dominerats av noggrann balans i fråga om sekretess- och personuppgiftshantering. Detta särskilt i fråga om konfidentialitet mellan eventuella kandidater och övrig boendepersonal. Gällande tillvägagångssätt och insamling av data, som berörs i avsnitt 5.3., har jag förhållit mig med hänsyn till studiens kandidater och informanternas sociala positioner på Äpplet (Kvale 2006; Björkenheim 2014). Därmed kommer jag förtydliga mitt tillvägagångssätt under rekryteringsfasen och därefter redovisa mitt förhållningssätt under intervjutillfällena.

5.4.1. Rekryteringsprocessen på Äpplet

Min första kontakt med Äpplet skedde först via telefon med verksamhetens föreståndare. Under samtal fick jag vidare positiv feedback tillsammans med förslag på eventuella kandidater, samt tillåtelse att vistas på Äpplet för bokning av intervjutillfällena. På föreståndarens förslag tog jag därefter separat kontakt med kandidaternas kontaktpersoner på Äpplet, via e-mail, med information om min studie och dess syfte. Utifrån kontaktpersonernas feedback, och godkännande från dessa, tog jag vidare kontakt med mina potentiella intervjupersoner direkt på plats, eller via personaltelefon på Äpplet. Mina besök till Äpplet bokades in på förhand. Besöken väckte ofta stor nyfikenhet bland boendepersonalen, särskilt gällande studiens eventuella intervjupersoner. Information jag höll för mig själv, med hänsyn till mina kandidaters konfidentialitet (något jag respektfullt förmedlade på plats för personalen).

Vid kontakt med enskilda kandidater kunde jag berätta om mitt syfte och studiens innehåll, min position endast som student, och deltagandets frivillighet. Här fick jag även möjligheten att förmedla min etiska skyldighet och ansvar gentemot studiens informanter. Detta i fråga om anonymitet och konfidentialitet i förhållande till studiens deltagare, resultat och innehåll (Kvale & Brinkmann 2009; Creswell 2017). Jag förklarade även här att all informationsutbyte med föreståndare och berörd kontaktperson hölls på behovsbasis. Vid intresse för deltagande kunde jag dela ut informationsblad om studien till kandidaterna (se bilaga 1). Av sju eventuella kandidater tackade sex "ja". Av dessa sex hoppade två sedan av, vilket resulterade i fyra intervjuer. Den fortsatta kontakten sköttes via kandidaternas kontaktpersoner, separat via email (utifrån verksamhetens förhållningsregler kring sekretesshantering av personuppgifter), tillsammans med generell och övergripande information till Äpplets föreståndare. Eftersom jag inte hade möjligheten att kontakta intervjupersonerna direkt förutsatte planeringen att intervjupersonerna kom ihåg sina tider. Något jag försökte lösa genom att be dessa skriva upp sina intervjutillfällen, samt via påminnelse till kandidaternas kontaktpersoner inför varje intervju. Två tillfällen glömdes bort av intervjupersonerna, vilket senare kunde lösas på plats.

5.4.2. Intervjutillfälle

Inför första intervjutillfället hade jag veckan innan förberett intervjufrågor och intervjuguide (se bilaga 2). Frågorna tematiserades först deduktivt, från socialkonstruktivistiskt perspektiv, för att försöka nå fram till intervjupersonernas upplevelser, intryck och uppfattningar av svenska samhället, inom kontexten av integration, identitet och självständighet (Berger & Luckmann 1998; Schütz 1967; Mead 2015; Fornäs et al. 1993; Sernhede 1995; Kvale & Brinkmann 2009). Dessa frågor relaterades vidare till socialiseringen i Sverige, som barn och ung vuxen av annan kultur och nationellt ursprung (de los Reyes & Kamali 2005; Fornäs et al. 1993). Därefter tematiserades guiden utifrån ett tids- och livsperspektiv i tre delar; (1) *livet före migration till Sverige*, (2) *integration och intryck av svenska samhället (genom Äpplet och socialförvaltning)*, och, (3) *tankar och visioner om framtiden* (Kvale & Brinkmann 2009). Dessa kategorier var inte låsta utan lämnades relativt fria; det vill säga att intervjutillfället skulle styras "mjukt" för att ge intervjupersonen chansen att leda konversationen, samt för mig att kunna fokusera på relevanta frågor och intervjuens sociala samspel (ibid.). Samma intervjuguide användes för samtliga intervjupersoner men styrdes likväl utifrån intervjupersonernas egna samtalsintressen och röda trådar i relation till utvalda teman (ibid., s. 43).

Två av intervjuerna genomfördes inne på Äpplets samtalsrum. Ett tillfälle skedde hemma hos intervjupersonen (i stödlägenhet). Och det slutliga på ett café. Varje träff öppnades med diverse vardagssamtal för att lätta upp och avdramatisera intervjutillfället (ibid.). Intervjutillfällena behandlades vidare utifrån fokus på *känslighet inför intervjupersonen* och mellanmänniskt samspel (ibid.).

Samtliga intervjuer spelades in på äldre mobiltelefon, utan simkort eller internet—något som inledningsvis tillfrågades till alla; vilket godkändes av samtliga. Vid start kunde alla intervju personer få en kortare påminnelse gällande deras anonymitet inom studiens kontext. Här tillsammans med samtyckesblankett, vilket skrevs under av samtliga (ibid.). Varje intervju avslutades med informellt samtal kring intervjun (om eventuella tankar och funderingar) och vardagligt samtal utanför studiens kontext. Ingen av intervju personerna visade eller uttryckte några invändningar under eller efter intervjutillfällena; samtliga uttalade sig även positivt om sina upplevelser. Jag upplevde däremot intervjuerna något utmattande för intervju personerna. Detta var inget intervju personerna uttalade utan något som tenderade att indikeras genom mindre tecken trötthet mot slutet av varje intervjutillfälle. Dessa tecken agerade vidare som signaler för mig att runda av samtalen. Varje intervju varade mellan en och två timmar.

5.5. Bearbetning av data och analysmetod

Som tidigare berört har varje intervju behandlats utifrån den biografiska intervjuens ståndpunkter, i fråga om intervju personernas livshistorier och livsresor, inom kontexten av social och kulturell integration i Sverige (de los Reyes & Kamali 2005; Fornäs et al. 1993; Berger & Luckmann 1998; Schütz 1967; Mead 2015). Tidig empirisk analys och tematisering har därför bearbetats i linje med dessa aspekter. Samtliga intervjuer transkriberades i nära tidsanslutning med intervjuerna, i mån om att bevara interaktionerna i färskt minne och därigenom undvika tveksamheter (Kvale & Brinkmann 2009). För att återskapa viss närhet till intervjutillfällena valde jag även en detaljerad transkribering med inslag av det talspråket som användes. Detta tillsammans med grammatiska rättelser av samtliga ord och meningar för att undvika syftningsfel. För att stödja empirins transparens har jag även använt mig av en enkel transkriberingsnyckel med tecken för diverse uttryck. Samtliga informanternas status har även urskiljts genom en enkel tabell (se kapitel 6). Inslag av *narrativ analys* har även tagit del under kategoriseringen av empirin (Czarniawska 2004; Rennstam & Wästerfors 2015). Det vill säga

utifrån de diverse narrativ som trätt fram inom kontexten av intervjupersonernas livsberättelser och tankar om det svenska samhället. Efter närmare bekantskap till mitt material har jag därigenom kategoriserat och formulerat dess innehåll till ett flertal teman av intresse (Rennstam & Wästerfors 2015). Därefter har jag reducerat och prioriterat de teman och narrativ närmast studiens tema; vilket landade på fyra särskilt relevanta teman (ibid.). Genom min färdiga transkribering har dess innehåll slutligen analyserats inom ramen av studiens teorier och begrepp.

5.6. Tillförlitlighet

I detta avsnitt kommer jag vidare diskutera studiens tillförlitlighet, framförallt genom Kvale & Brinkmann (2009). Här i förhållande till uppsatsens *reliabilitet*, *validitet*, och *generaliserbarhet*.

5.6.1. Reliabilitet

Som tidigare berörts har aktiva åtgärder gentemot reliabiliteten under studiens gång tagits. Detta i form av medveten noggrannhet och kontinuitet gällande studiens tillvägagångssätt och beskrivning, mina förhållningssätt gentemot fält och intervjupersoner, och vidare gällande tillämpning av intervjuguide och detaljerad transkribering. Min inställning under studiens gång har däremot strävat gentemot balans mellan genomgående struktur, och viss flexibilitet för improvisation under den biografiska intervjusituationen (Kvale & Brinkmann 2009, s. 264; Evans 2021; Lim 2011; Björkenheim 2014). Svaren som framträtt under mina intervjuer bör därför förstås som ett resultat av studiens unika sociala sammanhang (ibid.).

5.6.2. Validitet

I enighet med Kvale & Brinkmann (2009) anser jag att den kvalitativa och biografiska intervjumetoden varit lämplig inför studiens explorativa angrepp och syfte. Kvalitativ och biografisk intervjumetod är däremot inte utan risk och kan resultera i ett för stort omfång, eller vilseledande resultat i relation till undersökningens syfte (Kazmierska 2004). Tillägg av mer abduktivt förhållningssätt och multipelt teoretiskt underlag har därför varit till hjälp inför sannolikheten för mer välgrundade slutsatser och motiv inom studiens resultat (Tavory & Timmermans 2014; Czarniawska 2004; Rennstam & Wästerfors 2015). Jag vill även tillägga att jag inte haft möjlighet till uppföljning av mina intervjuer; något som vidare hade höjt studiens

validitetsnivå. Detta på grund av den känslighet gällande Äpplets sekretess- och personuppgiftshantering, och min respekt för denna.

5.6.3. Generaliserbarhet

Utifrån den biografiska metodens fokus på enstaka personer, och metodens rekommendation gentemot ett lägre och fokuserat antal informanter, anser jag att studien finner viss hållbarhet utifrån mer *naturalistisk* generalisering. En generalisering som snarare vilar på läsarens erfarenheter, egna bearbetning och reflektioner kring studiens innehåll (Kvale & Brinkmann 2009, s. 281). Jag anser dock att studiens kontext lämnar plats för bredare och mer omfattande mättnad. Tillägg av biografiska intervjuer, från kvinnligt perspektiv, därtill semistrukturerade intervjuer av boendepersonal, samt socialsekreterare, hade varit till hjälp för att uppnå högre nivåer. Jag anser därför att denna studie bör även behandlas som en inbjudan till vidare forskning.

5.7. Etiska hänsynstaganden

Som berört genom detta kapitel har jag valt att låta mitt etiska förhållningssätt genomsyra studien i sin helhet. Samtliga val har vidare omhändertagits med hänsyn till fyra vetenskapligt etiska principer: *informerat samtycke*, *konfidentialitet*, *konsekvenser* och *forskarens roll* inför studiens resultat (Creswell 2018; Bryman et al. 2022; Kvale & Brinkmann 2009). Hänsyn har även tagits gentemot boendesituationens flerskiktade balans mellan bosatta och boendepersonal, samt Äpplets verksamhet och organisation (Ahmadi & Lilja 2013). Samtliga informanter har även bjudits in för att ta del av sina egna transkriberingar, men avstått. Som berört i avsnitt 5.2. har mina etiska förhållanden vidare balanserats tillsammans med reflektioner gällande mina personliga erfarenheter och tidigare position på Äpplet; särskilt i förhållande till “researcher bias” och risk för partiskhet (Berger 2015; Björkenheim 2014; Alvesson & Sandberg 2022; Palmér et al. 2022). Förhållningssätt gällande tillvägagång under intervjusituation och bearbetning av data har även berörts i avsnitt 5.4., 5.4.1., 5.4.2. och 5.6.2.

6. Resultat och sociologisk analys

Sammanställningen av utvalda teman och uttalanden från informanterna kommer nu att presenteras i sin ordning. För att skapa en närmare förståelse till informanternas livsberättelser och avsnittens teman har jag valt att presentera informanterna individuellt och löpande. Jag har nedanför försett en enkel tabell med bakgrundsinformation om samtliga informanter och deras status vid intervjutillfällena, här inom kontexten av deras integrationer och Äpplets boendeverksamhet. Som berört i avsnitt 5.3. har samtliga namn fingerats av mig. Samtliga intervjupersoner befann sig även mellan 18 och 21 år vid intervjutillfällena. För att skapa viss transparens och närhet till informanterna, för dig som läsare, har jag även valt att låta intervjuens "rytm" och sociala utbyte illustreras genom transkriberingsnyckel. Slutligen, intervjun med "Isaac" och "Candace" spelades in på engelska på bägges förslag för att skapa bättre flyt under konversationen. På grund av detta presenteras citat från båda intervjuerna även på engelska.

Utdrag från studiens intervjuer kommer nu att presenteras och sammanfattningsvis analyseras i anknytning till syfte och frågeställningar, här utifrån två perspektiv. Ett *lokalt* och ett bredare *samhälleligt* perspektiv. Dessa två perspektiv har vidare fördelats utifrån fyra teman. Det första avsnittet i fråga om *vuxenblivande* och *social mening*, och det andra utifrån *individualisering* och *identitet*.

<u>Namn</u>	<u>Ursprungsregion</u>	<u>Ankomstår till Sverige</u>	<u>Tid på Äpplet</u>	<u>Boendesituation på Äpplet</u>
Candace	Östra Afrika	2021	1,5 år	HVB
Farhad	Mellanöstern	2015	4 år	Stödboende
Isaac	Östra Afrika	2020	2,5 år	Stödlägenhet
Milad	Mellanöstern	2015	5 år (sedan start)	Stödlägenhet

Transkriberingsnyckel:

funderar - Diverse kroppsspråk eller/och fysiska uttryck från informanten.

xxx - Informantens betoning under konversation.

‘xxxx’ - Informanten, eller jag, citerar eller uppger på generaliserande vis.

... - Avbrott under mening och/eller övervägande av nästkommande ord.

[...] - Borttaget innehåll från informantens uttalande.

[**W**: xxx] - Mina egna ord under konversationen.

[xxx] - Språkliga tillägg för att förtydliga informantens uttalanden.

6.1. Samhället innanför: Vuxenblivandet och social mening

Ett genomgående och centralt tema har berört informanternas uppväxt genom socialtjänsten, och deras vidare relationer och intryck av socialtjänst och Äpplet. Som berört i avsnitt 2.3. erhåller dessa två huvudsakliga aktörer centrala roller inför ensamkommande barn och ungas välfärd (Socialstyrelsen 2021; Socialstyrelsen 2020). Både i fråga om gruppens formella integrering, men kanske viktigare, i förhållande till informanternas informella och sociala trygghet, uppfostran och vuxenblivande. Som Cooley (1981) belyser formas “jaget”, och självbilden, genom våra sociala interaktioner. Och därmed vår sociala mening och kraft (Mead 2015; Cooley 1981; Berger & Luckmann 1998). Av intresse har samtliga informanter drivits till Sverige, från sina ursprungsländer på grund av familj. “Isaac” lämnade sitt hemland självmant till följd av faderns död, och därigenom en ny familjeroll som äldste man. Både “Milad” och “Farhad” pressades till Europa till följd av mödrarnas hopp om god utbildning och bättre framtid för sina söner. Slutligen tvingades “Candace” lämna sitt hemland på grund av familjerelaterade problem och har därför ingen kontakt med sin familj. Av intresse kan detta avsnitt belysa *primärgruppens*⁹ relevans och inflytande i fråga om informanternas integrationer, identitetsutveckling och motivation under tiden som de levt i Sverige. Avsnittet kastar därför ljus på socialtjänsten och boendepersonalens centrala funktion inom informanternas liv; och vidare om dessa *kan*, eller *inte*, fullgöra en signifikant roll för informanterna.

⁹ Om *primärgruppen*, se avsnitt 4.1.

Milad beskriver sina tidigare relationer med socialsekreterare utifrån ett socialt avstånd, som både direkt och instrumentell. I fråga om deras förväntningar av honom svarar han:

“Att jag betar mig **ler**. [*W*: Nästan som en förälder?] Ja precis [...] de har tagit hänsyn till mina behov... Kanske inte alltid men alltså de ska inte behöva det. Ibland kanske [fokus på] framtiden har varit viktigare.”

I kontrast beskriver han boendepersonalen utifrån social närhet. En stöttande närvaro i hans liv; *“mer fokus på småsaker i den stora bilden”*, framförallt i fråga om hans sociala och kulturella integrering. Milad erkänner samtidigt att han saknat en sann familjekänsla under sin tid i Sverige och på Äpplet. Att boendepersonalen *“inte kan ersätta en verklig familj”* på grund av sina arbetsroller; *“som kan aldrig bli, och ska aldrig bli heller”*. Milad förklarar samtidigt att friheten och möjligheten till självutveckling på Äpplet passar bra med hans egna ambitioner.

“[...] så med frihet kom ett [tydligare] balansspår. Så på det sättet var stödboendet och stödlägenheten ganska viktigt.”

Farhad associerar tidigare socialsekreterare med en auktoritär närvaro. En reflektion kopplad till en turbulent tid. Farhad, som redan före sin migration till Sverige börjat arbeta efter skolan för att hjälpa sin familj, beskriver socialtjänstens introduktion som en kulturkrock:

“[...] helt plötsligt kom socialen in, god man in. Det var mycket folk som blandade sig i. Jag tänkte aldrig att när jag kom till Sverige att jag skulle få så mycket folk på mig. [...] hela tiden fick jag ‘flytta där, sen bo där, sen flytta där, sen flytta någon annanstans’. Det var jättejobbigt.”

Farhad är under vår intervju fortsatt kritisk mot socialsekreterares distanserade relation och förhållningssätt gentemot barnklienter.

“Alltså det är deras fel också, att vissa ungdomar har blivit knas, att de gjort dåliga val. Det är socialens fel. De placerar ungdomar på fel sätt alltså.”

Bilden av Äpplets boendepersonal beskrivs kontrasterande och respektfullt av Farhad, med tydlig distinktion från övriga socialtjänst. Här i fråga om boendets förväntningar och framtiden.

“Att jag ska bli självständig. Hitta min egen lägenhet, hitta min egen väg. Komma in i samhället också. [W: Så att integreras?] Mm *nickar med*. [...] Skillnaden [från socialsekreterare] är att personalen [på boendet] finns alltid där för ungdomen, men socialen finns inte där. Det är det.”

Farad uttrycker sin uppskattning för boendet. En både praktisk och socialt viktig relation för honom. Likt ett mentorskap. Jag undrar vad han lärt sig genom boendet, samt vilka ändringar han skulle gjort om han haft möjligheten:

“Ja, alltså att komma in i kulturen... Det är det. Att ha struktur, att vara stabil. Att man sköter sig.”

“Alltså... [Att få ungdomarna på boendet] att vara mer med personalen. Ta hjälp av dem eftersom vi har inga föräldrar här. Det enda som finns för oss är boendepersonalen.”

I likhet med Milad och Farhad beskriver *Isaac* även sin relation med sin socialsekreterare utifrån ett socialt avstånd.

“She says I have to look for a new apartment. [...] she says ‘you’re capable of being by yourself’, ‘you don’t need help from the staff of the housing [anymore], you have to look for an apartment for yourself’. [...] I know I can do a lot on my own but I still need help.”

I kontrast beskriver även han Äpplet och boendepersonalen utifrån social närhet och värme.

“Yeah, everything [with Äpplet] is perfect. And everyone there gets help from the staff. Because it’s not easy to come here to Sweden. [...] They [the staff] are teaching the young people that are living there, preparing them how to live life. With Swedish and language. Everything there is perfect.”

Under intervjun berättar Isaac även att hans mål om att försörja sin familj i hemlandet fortsatt motiverar honom i Sverige.

“That’s why I want to live in a good place and study, to help my family as well.”

Candace syn på både socialtjänst och boendeverksamhet särskiljer sig från övriga informanter. Istället definieras hennes lokala upplevelser genom socialtjänstens ständiga socialiseringsförsök. För henne en form av indoktrinering.

“Well I feel that they give you the needs you want or require to get, but with one condition, you have to fit in first. [...] They’re doing their job, providing you a certain amount of attention and requirements but on this one condition: ‘You have to do this in the coming future’. You have to comply.”

Hennes relation till vuxenblivandet beskriver hon även som problematisk.

“No one knows how to be an adult. You have to learn through a lot, a lot of circumstances and journeys towards your life. You can be 34 but then you feel like ‘I really can’t do this’.”

Hon beskriver boendepersonalen som bra människor, att hon känner sig både stöttad och uppskattad, men ständigt utifrån en myndighetskontext och arbetsroll.

“It’s their job because they also have to follow the ‘but’ [the condition from social service towards integration] so I wouldn’t say they like it or that they follow it strongly, but it’s also what they have to do.”

Hon beskriver även boendepersonalens stora arbetsgrupp och växlande arbetsrotation som problematiskt för henne.

“I need more bonding, and it’s hard for me to bond with people [here], I would say, that understand me or get me.”

Kopplat till hennes tankar om framtiden, och frihet, berättar hon att hon strävar efter en mer socialt autentisk omgivning. Hon berättar att hon vuxit upp i en stor familj med många syskon. Hon önskar att skapa sin egen familj bestående av närliggande vänner och social närhet.

“I wouldn’t say [the staff is] a family, but it would be a way to make your own family. This would be the ‘road’. Or [let’s say] the people you meet [here] will soon be forgotten because, like, they help you to reach this ‘step’ for you to do the rest. Yeah.”

Utifrån presenterad data kan vi spåra tydlig urskiljning och koppling mellan Äpplet och övrig socialtjänst. Informanternas upplevelser av socialsekreterare och socialtjänstens sociala avstånd kan här liknas till den av *sekundärgrupp*; och dess relation som form av *sekundär socialisation*. En funktionell relation; socialt svagare och naturligt opersonlig (Cooley 1981, s. 14; Berger & Luckmann 1998, s. 162). Utifrån informanternas upplevelser förväntas de att sätta sig själva i fokus, som “individuella projekt”. Vi kan här tolka socialtjänstens förväntan gentemot informanternas självutveckling och *individualisering* inom kontexten av integration (Giddens 1999; Socialstyrelsen 2020, 2021). I kontrast beskrivs Äpplet och dess boendepersonal av närmare social betydelse; i likhet med *primärgruppen*, eller *primär socialisation* (Cooley 1981; Berger & Luckmann 1998, s. 153). Trots detta har Äpplets *funktion*, dess myndighetskontext och avsaknad av social kontinuitet, liknats till socialtjänstens sekundära beskrivning. Med andra ord kan vi tolka en *delvis* existerande primär- och sekundärgruppsamvaro på Äpplet. Trots detta förstår vi att Milad, Farhad och Isaac alla upplever social mening genom boendet. En möjlig tolkning kan göras utifrån informanternas välvilja och mottaglighet gentemot boendeverksamhetens uppmaningar om självständighet och självutveckling, men framförallt dess vidare samspel med informanternas känslor av tillhörighet på Äpplet (Giddens 1999; Cooley 1981). Samtliga beskriver även känslor av autonomi genom Äpplet; här av vikt inför kristalliseringen av “vuxenidentiteten” (Stier 2019, s. 97). Candace särskiljer sig däremot från

resterande informanter, särskilt gällande hennes relation till familj och syn på integration. Candace tvingades bort från sin familj, av sin familj. Hon var del av en större familj med många syskon, men har numera ingen kontakt med någon. Numera framställer hon sin sociala situation som både skör och bräcklig. Vi kan förstå att hon till viss del accepterar sin integrationskontext men upplever sin situation som socialt otillräcklig; för "sekundärt" (Berger & Luckmann 1998, s. 197-200). Hennes betraktelser av Äpplet upplevs, i likhet med övriga informanter, som ett steg på vägen men liknas snarare som en form av *institutionalisering*. Genom denna kontext kan Candace svårigheter med integration, hennes strävan efter autentisk social tillhörighet, hennes syn på Äpplet, ses resultera till följd av avsaknad familjetillhörighet (primärgrupp), understimulerad primär socialisation och dess vidare sociala konsekvenser (ibid.). Detta i kontrast från övriga informanter, som istället accepterar Äpplets roll och sociala funktioner. Till skillnad från Candace håller även övriga informanter regelbunden kontakt med anhöriga och upplever stöd från sina familjer, trots distansen. Genom primärgruppen och primär socialisationens verkan på individens identitet och sociala mening kan vi därför finna en viss förklaringsgrund bakom Milad, Isaac och Farhads flexibilitet, känslor av autonomi och konstruktiva förhållande till integrationsprocessen (Berger & Luckmann 1998, s. 65; Giddens, 1999). Och därför ett vidare stöd inför acceptansen av Äpplets sekundära funktioner.

6.2. Samhället utanför: "The Box" och samhällets dolda villkor

Ett huvudtema som utforskats genom samtliga intervjuer har i stort sett behandlat informanternas generella upplevelser av svensk kultur och svensk identitet. Senare hantering av studiens empiri betonade ett nära dolt förhandlingsperspektiv; strukturella och "dolda villkor" gentemot informanternas sociala integrationer, laddade till följd av *yttre* förväntningar (moderniteten) (Giddens, 1990). Det vill säga för informanterna, förhandlingen mellan acceptansen och appliceringen av svenska normer *i utbyte för* sociala och materiella friheter. En situation vidare laddat till följd av unga vuxnas kontinuerliga strävan efter ny identitet och individualiseringens sociala kontext (Giddens 1999; Czaplicka 1993; Sernhede 1995; Stier 2019, s. 96-100). En berättelse om Sverige och svenska värderingar¹⁰ som först fick namnet "The Box" under en av intervjuerna. Dessa samband analyserades först med hänsyn till förra avsnittet, i fråga om

¹⁰ Med svenska värderingar kommer jag i generell omfattning syfta till sociala och kulturella normer i Sverige med betoning på *kollektiv* och *kulturell individualisering*. Se Berggren & Trägårdh (2015).

socialtjänstens sociala funktioner och fostrandet av självständighet och individualistiska normer (Giddens 1999; Socialstyrelsen 2021). Med andra ord följer avsnittet förra avsnittets röda tråd, men istället med hänsyn till informanternas bredare upplevelser av den svenska identiteten och *livet utanför Äpplet*. Här genom Meads (2015) “den generaliserade andra”¹¹. Men lika viktigt avser avsnittet att betona den sociala tillitens roll och språkets relevans inför skapandet av “den generaliserade andra” och dess vidare effekt på informanternas integrationer, här i fråga om social tillhörighet kontra utanförskap (Mead 2015; Giddens 1990, 1999).

Av intresse för denna presentation, och analys, önskar jag även att igen kasta ljus på (1) Farhad och Milad, och (2) Isaac och Candaces olika grader erfarenhet med svensk integration vid intervjutillfällena. Den förstnämnda grupperingen är den mer erfarna, efter cirka åtta år i Sverige. Den senare, ännu ung efter cirka två år i Sverige.

Både *Farhads* och *Milads* inledande berättelser om Sverige kan definieras i viss likhet med varandra. Båda kom som unga barn och i samband med “flyktingvågen” 2015. En period som båda målar upp som en vilsen tid. För Farhad till följd av socialens beslut gällande hans tvångsplaceringar mellan diverse familjehem (som berört i föregående avsnitt), och för Milad till följd av bristande riktlinjer gällande hans syfte och motiv i Sverige. Under vår intervju berättar Farhad om tiden efter sin flytt till sitt sista familjehem. Från en iransk familj i stan till en svensk familj ute på landet.

“Där var 80 procent av folket rasister [...] När jag bodde där måste jag jättedåligt. Ingen kunde hjälpa mig. [...] Sen tänkte jag bara: ‘Du bor i Sverige och du kan inte ens säga hej?.. Vad ska du göra om några år? Du kommer aldrig att kunna lära dig [såhär]’”

Farhad beskriver hur utanförskapet motiverat hans integrationsprocess. Han berättar om hur hans svenska omgivning, livet i ett svenskt familjehem och en skola bestående av mestadels svenskfödda elever, tog fart på hans språkutveckling och kulturella integrering.

¹¹ Det vill säga samhällets gemensamma identitet, inlärdd och formad inom individen. Om “den generaliserade andra” se avsnitt 4.1.

“Efter ett år kunde jag 50 procent svenska. Nu kunde jag klara mig. [...] Jag blev tvungen att lära mig. [...] Om man vill komma in i samhället måste man vara med svenskar och lära sig kulturen, samhället. Hur det fungerar. Med språket.”

Farhads eventuella flytt till Äpplet var även en viktig utveckling under hans kulturella integrering¹². Särskilt i fråga om struktur, stabilitet, självutveckling och värdet av utbildning. Jag frågar honom om svenska värderingar och huruvida han associerar sig med sin egen bild av svenskar.

“Äta köttbullar med potatis *skrattar*... Alltså sköta sig, det är det. Att hitta jobb. Vara inne i svenska samhället, att betala skatt. Att gå till skolan.”

“Alltså det är det, jag har svenskt pass, och på det passet står det att jag är svensk. [W: Känner du att denna ‘svenskheten’ är en del av dig? Att den finns inom dig?] Mm... Det är inom mig, jag kommer alltid tro att jag är svensk. Jag är uppväxt här även om jag är född i ett annat land.”

Från liknande tema berättar *Milad* om sin barndom i Sverige.

“De första åren så kände jag inte att det gick så bra. Jag var typ samma person som bodde i Iran, så det gick inte så jättebra [...] sen efter några år så fick jag typ bättre grepp om vad jag skulle göra och vad jag behövde göra. Men första tre åren i Sverige var jag ‘vilse-vilse’. [...] Då fick jag typ tanken, ‘OK, nu bor jag här, jag kan inte vara samma person [längre]’.”

Milad berättar om hur hans nya förhållning till det svenska språket och svensk kultur gav resultat, både inom honom och utanför.

¹² Se Farhads uttalanden i avsnitt 6.1.

“Det första märkliga var att jag tänkte inte längre på persiska. Så fort mitt språk ändrades, eller ‘tankepråket’ ändras, så ändrades jag. [*W*: Så när du började ta mer ansvar för dig själv, med hjälp av språket, så gick det snabbare för dig att integreras?] **Milad nickar och håller med** [...] Att leva språket istället för att lära sig språket. [*W*: Att bli en del av platsen där man bor på?] Ja precis, och inte falla tillbaka på ens hemspråk.”

Han ringar in livet och levnadssättet i Sverige som både praktiskt och självständigt. En plats definierad av möjligheter, frihet och ett generellt socialt avstånd.

“Jag skulle säga att det i Sverige handlar mer om frihet... Att ‘detta är mitt liv’. Att man sköter sitt. [...] [Svenskar lever] artigt, eller typ ‘överartigt’ [...] Artigheten är som en ‘isvägg’ som typ så... Man ser personen men man känner ett avstånd.”

Jag frågar om socialtjänsten och Äpplets roll inför formandet av hans Sverigebild. Jag ställer mina frågor i relation till socialtjänsten och Äpplets förväntningar.

“Ah, ansvar. Eller ansvar/frihet, för det är typ samma sak. Att bo själv. Ha jobb, kanske bil. Alla basics. [*W*: Frihet under ansvar?] Ja precis. [...] [*W*: Känner du att du har fått ‘space’ för att kunna ta ansvar och hitta denna frihet här i Sverige och på stödboendet?] Ja, ja, 100%. 100% **ler**. Jag har fått kämpa för det, men mycket mer space.”

Jag ber även honom utveckla hans kommentarer om “tankepråkets förändring” inom honom. Om han känner sig svensk.

“**ler** Ja... delvis svensk? Ja, kulturellt och kanske lite andligt typ... Som det tyska ordet ‘geist’ [*anda* på tyska], typ lite så. [...] Ja, jag vet ju hur gamet funkar nu.”

Under vår intervju beskriver *Isaac* sin initiala glädje över möjligheten att komma till Sverige som kvotflykting. Om hans svenska drömmar, men även om den successiva verklighetsförankringen.

“I was so happy when I came to Sweden. [...] I thought that coming to Europe I was going to get a job or something like that **laughs**. [...] I understood that. [That here] you have to work hard to get what you want.”

Svårast för Isaac gällande integration är fortfarande språket och skolan, men än idag det viktigaste.

“Learning Swedish... A year ago when I was still new in Sweden it was actually really difficult. But now I am starting to enjoy learning Swedish [...] My advice is, you have to focus on studying here in Sweden. If you want to have a good job you have to study a lot [...] learning the language is the best thing.”

I likhet med övriga informanter definierar Isaac livet i Sverige utifrån yttre förväntningar på *eget ansvar*.

“Basically... Here to be an adult... It's like, you have to be on your own. You have to take responsibility. You have to learn to pay your bills, to pay for everything yourself. You have to learn to live for yourself, I think.”

Isaac upplever att hans självständighet uppmuntras av både socialsekreterare och boendepersonal¹³. Förväntningarna från socialtjänsten och Äpplet beskrivs som en naturlig övergång och process.

“I don't know if it has been difficult [...] All of my life I wanted to have a house. To have everything on my own. My own house, my own car, my own shoes, my own clothes [...] But here I learn to work for it. Everything I dream for.”

Till sist berättar Isaac att han nu både förstår och trivs med livet i Sverige, men har fortsatt svårt att identifiera sig med det sociala livet.

¹³ Se Isaacs uttalanden i avsnitt 6.1.

“Yeah, actually I have changed a lot. Because I know the life [in Sweden] now, everything. I know the ‘rules’. [...] I live a good life. I feel welcomed and I feel like I’m part of society. [...] But I cannot [completely] relate because everything feels different for me. It’s a new thing, it’s a new culture.”

Candace berättelse om sin invandring särskiljer sig i många avseenden från övriga informanter. Candace visste ingenting om Sverige före och under sin flykt, om än vart hon landat vid sin ankomst.

“I didn’t realise that I was in Sweden until I was in Sweden **laughs**. [...] I didn’t know where I was. I didn’t know if they spoke English.”

Jag frågar om hennes första intryck av Sverige.

“My first impression was the coldness **laughs**. [...] The coldness and the distinct type of people, like different unique people that really... Stay or keep to themselves. If necessary they do [communicate], but if necessary they don’t. [...] You guys aren’t that close to other people.”

Vi pratar vidare om sociala koder i Sverige och landar i “The Box”. En metaforisk beskrivning för samhällets individualiserade normer, förhållningssätt och krav. Ett förväntat socialt ideal enligt henne. En frihet maskerad genom osynliga villkor.

“...to fit in ‘the box’ or that sort of value. It’s like, the one value is like a prison that you have to keep up with. [...] To keep in line. To not scare away from this direction ‘they’re’ putting you in.”

Livet på Äpplet, socialtjänstens roll, beskrivs även som del av samma system.

“Well... Yeah I feel like that’s their role. They’re like ‘the guards of the box’. You have to get these qualities to join in ‘the box’. If you can’t fit with the qualities they provide you can never join ‘the box’. [...] I do feel pressured to do it.”

Språkets relevans, i förhållande till integration, räknas även in i samma mening.

“Well... **sighs** I would say that I’m forced to learn it because I’m nothing without it. I feel like I’m being forced to learn the language to fit into ‘the box’.”

Vi avrundar kring hennes tankar om att “bli svensk”.

“I will never be Swedish, I will always be the outsider trying to be Swedish. But I will never be recognised as a Swedish person.”

Utifrån presenterad data kan vi tolka informanternas förståelser och upplevelser av svenska samhällets generella normer och förväntningar. Här framställd som en social kultur med betoning på individuellt ansvarstagande, självständighet och självskapande; karaktäriserat utifrån krav men även utifrån dess möjligheter. Beskrivningar som genom Giddens (1990, 1999) kan synonymiseras med vårt globala och individualiserade samhälle. Av vikt kan vi förstå att samtliga informanter under perioder upplevt socialt och kulturellt motstånd. Milad och Farhad talar båda om komplikationer och utanförskap under tidigare svensk integration. Till skillnad från Milad och Farhad accepterade Isaac sin integration från början, han upplever ett förbund till sin lokala omgivning¹⁴, men har fortsatt svårt att socialt identifiera sig med livet utanför Äpplet. Genom Candaces begreppsliggörande av “The Box” kan vi slutligen tolka ett djupt utanförskap; hennes *misstro, känsla av otillräcklighet* och *bristande tillit* till både det svenska vuxensamhället och hennes integration (Giddens 1990, s. 92; 1999, s. 48). Parallellt kan vi förstå att Milad, Farhad och Isaac välvilligt motiverats till social förändring och integration, både genom egen kraft, yttre stöd och yttre förväntan, *till följd av* tilliten till deras integrationer (Giddens 1999, s. 66, 98, 101-109).

Tilliten, till den svenska strukturen och levnadssätt, dess system (exempelvis till Äpplet och skolan) och befolkning, kan ses som ett centralt tema för samtliga informanternas förhållningssätt (Giddens 1999, s. 89). Dess effekt för Milad och Farhad resulterande i ett mer proaktivt och *reflexivt* anammande av svensk kultur, språk, och integration (Giddens 1990, s. 79).

¹⁴ Se Isaacs uttalanden i avsnitt 6.1.

Detta i likhet med Isaacs nuvarande situation och inställning. Utifrån presenterad data kan vi tolka den sociala tilliten, och språket, som vändpunkten för Milad och Farhads integrationer och senare etablering av deras svenska identiteter (“den generaliserade andra”); i fråga om Isaacs acceptans och fortsatta motivation till språk och utbildning; men framförallt gällande Candace stagnation, till följd av bristande social tillit, resulterande i ett avståndstagande från svenskt språk och svensk kultur. Dessa samband av centralt intresse för denna analys och arbetets slutdiskussion (Mead 2015, s. 154; Giddens 1990, s. 79-92; 1999, s. 66). Med andra ord, genom att aktivt ta del av Sveriges talspråk, genom förkroppsligandet av dess kultur, normer, värden och identitet, har Milad, Farhad och Isaac etablerat en närmare samhörighet och mening inför sin omgivning och integration. Men även *under* det sociala utbytet, genom tillgången till mer komplext språk, ett närmare förbund till sig själva, till “jaget”, och därav vunnen social meningsfullhet (Mead 2015, s. 68, 75). Samspelet mellan dessa två processer (yttre och inre), med hjälp av språket, kan med andra ord ses som en både nödvändig och hjälpsam process under integrationsprocessen, som redovisat genom Milad och Farhads svenska självidentiteter. Vikten av denna process kan i sin kontrast redovisas genom Candace, vars bristande sociala tillit och språkliga och kulturella utanförskap snarare kan ses resultera i en fränkoppling från tillhörande system och en generell misstro till integrationens landskap (Giddens 1999, s. 47-48).

Därmed, utifrån samlad analys, kan vi genom informanternas upplevelser om samhället finna förklaringsgrund för Milad, Farhad och Isaacs positiva resultat med integration, inom kontexten av språk, kultur, identitet och social tillit. Men även parallellt gällande Candaces negativa sociala kedja och fortsatta utanförskap.

7. Diskussion och slutsats

För detta kapitel önskar jag att sammanfoga arbetets samtliga analyser, gällande informanternas (1) lokala processer och (2) samhälleliga och kulturella processer, i hopp om att skapa en tydligare bild och förståelse kring *integrationens möjliggörande* och komplexa natur. Detta med referens till tidigare forskning som redovisats i kapitel tre. Slutligen kommer jag ge en kortare slutsats och sammanfattning kring arbetet i sin helhet, tillsammans med förslag på vidare studier.

7.1. Diskussion

En genomgående reflektion under behandlingen av detta arbete har ständigt dragits till tanken om den mänskliga (sociala) naturen. Här inom kontexten av det svenska individualistiska landskapet, och närmare *dubbelhet*—som inledningsvis berörts genom filmen “The Swedish Theory of Love”—och dess vidare koppling till ungdomlighet, identitet, social tillhörighet, flykt, migration och integration. En natur som genom Berger & Luckmann (1998, s. 64) och Giddens (1990, 1999) kan beskrivas utifrån individuell strävan efter frihet och social flexibilitet; det vill säga förmågan att *skapa och forma sin identitet, att konstruera sin egen historia eget narrativ* (Berger & Luckmann 1998, s. 65; Giddens 1999). Å andra sidan framhåller Cooley (1981) den sociala *gruppnaturens* position, den personliga sociala tillhörigheten, som oundvikligt fundament inför individualitetens existens. Två samspelande perspektiv om den mänskliga naturen jag anser kontinuerligt underbyggt informanternas motiv och strävan efter självbestämmande, och frihet, inom kontexten av migration, integration och individualisering. Två perspektiv vidare stärkt genom Over Sernhedes (1995) avhandling och tankar gällande ungdomlighetens influens inför unga människors strävan efter social gemenskap och egenartad identitet, och Magdalena Czaplickas (1993) reflektioner kring unga människors begär efter självständighet och dess vidare konjunktion med vuxenblivandet och samhällets strukturer.

Genom första avsnittet förstår vi den individuella frihetens beroendeposition gentemot gruppnaturen. En relation till social mening först redovisat genom informanternas tankar om Äpplet och socialtjänstens funktioner och roller. Dessa har illustrerats genom tydlig skiljelinje mellan (1) boendeverksamhetens nära och stöttande sociala roll, och (2) socialekreteraren och den övriga socialtjänstens sekundära och opersonliga frånvaro (Berger & Luckmann 1998; Cooley 1981). Tidigare kritik gällande socialekreterare och socialtjänstens homogena hantering

av ensamkommande barn och unga, som även här betonas av samtliga informanter (Darvishpour & Månsson 2019; Ahmadi & Lilja 2013). Vi kan även genom informanterna vidare tolka Äpplet och dess boendepersonal, som trots positiv och central roll kvarstår i sin sekundära myndighetskontext. Genom avsnitt 6.1. förstår vi därför vikten av signifikanta andra, av social trygghet och tillhörighet, inom kontexten av vuxenblivandet och integration (Cooley 1981, s. 8; Berger & Luckmann 1998). Men framförallt betydelsen av familjetillhörighet och dess styrning för den integrerande individen. En tolkning här med stöd från tidigare redovisad forskning, gällande unga svenska invandrare och familjens influens och överordnad till majoritetssamhället; forskning som även belyser ett längre tidsperspektiv och invandrades generella välvilja gentemot integration och acceptansen av nya kulturella värderingar (Delmi 2021; Jonsson et al. 2022; Hammar, 2021; Darvishpour et al. 2019). Ett perspektiv tolkat genom Isaac, Farhad och Milads framtidsvisioner, och respektive familjers förväntan om informanternas välfärd i Sverige. Till följd av detta även ett förstärkt syfte och motiv, och därigenom en tydligare självbild i förhållande till migration och integration (Cooley 1981; Berger & Luckmann 1998). Men framförallt den sociala tillhörighetens främjande effekt på den unga individens förmåga till *reflexivitet* och *reflexiva tillit* (Giddens 1990, s. 79-92; Sernhede 1995). En position som därför kan tolkas som en viktig förutsättning inför mottagandet av boendeverksamheten och socialtjänstens socialisering, dess villkor om självständighet, och *acceptansen inför dess individualiseringsprocesser* (Giddens 1999). Och genom denna utveckling informanternas etablering av *social tillit*, till integration och samhället (Giddens 1990). I parallell kontrast kan vi tolka Candace berättelse, vars migration och längtan efter personlig och nära social samvaro i sin motsats kan ses som en konsekvens av social utfrysning och flykt från sin familj. En utveckling som enligt henne resulterat i en ansträngd relation till vuxna och kan ses landa i (1) en övergripande *misstro* för vuxensamhället och socialtjänsten, (2) en vidare viljelöshet inför sin integrering till svenska samhället, (3) ett starkt motiv inför utformningen av sin egna berättelse och identitet, och slutligen, (4) en strävan efter "sanna" sociala relationer (Berger & Luckmann 1998, s. 65; Giddens 1999; Cooley 1981; Stretmo 2019).

Genom avsnitt 6.2. kan ovannämnda punkter ge oss en tydligare förklaring bakom begreppsliggörandet av "The Box" och Candaces negativa syn på integration och modernitet. Vi kan i likhet med tidigare avsnitt tolka *en negativ spiral*, resulterande i en upplevd alienation och

generell misstro mot “den svenska dubbelheten”¹⁵, och egen integration (Berger & Luckmann 1998; Cooley 1981; Mead 2015; Giddens 1999). Genom att vända på denna process kan vi istället tolka kristalliseringen av en svensk identitet och framtidsoptimism (Delmi 2021; Jonsson et al. 2022). Framförallt redovisat genom Milad och Farhads yttranden om “innerliga förändringar”, svensk självidentitet och svensk tillhörighet. Här till följd av individuell beslutsfattning, språk och en längre acceptans av samhällets generella normer och aktiviteter (Mead 2015, s. 68-75, 155). Detta i likhet med Isaacs nuvarande situation; vars sociala förutsättningar inför integration kan tolkas som goda men för ung inför etableringen av en mer omfattande kulturell tillhörighet (Mead 2015, s. 154). Integrationens långsamma process, som tidigare berört, är även här ett applicerbart tidsperspektiv för samtliga informanter (Jonsson et al. 2022; Hammar 2021).

7.2. Slutsats och förslag på vidare studier

Genom diskussion, och tidigare analys, har jag försökt klargöra för integrationens omfattande landskap. Jag anser att ett heltäckande svar gällande dess möjliggörande kan i många avseenden anses för stort för arbetets utrymme, men jag hoppas att studiens innehåll kan ge *generella svar*. Nedanstående slutsatser behöver därför inte ses i särskild ordning, även om dess växlande betydelser ska betonas, utan bör snarare förstås utifrån dess samspel och växelverkan med varandra.

Jag anser först att studiens resultat, i generell omfattning, betonar den *sociala meningen och sociala tillhörighetens* grundläggande vikt och direkta anslutning till integration. Genom redovisat resultat har vi kunnat tolka informanternas individuella motiv och berättelser om sina integrationer inom kontexten av tillfredsställd och otillfredsställd social mening. Studien belyser även därför betydelsen av familjetillhörighet i anslutning till migration, och dess inverkan på integrationsprocessen.

Ett annat resultat uppmärksammar den unga människans ungdomlighet och strävan efter självbestämmande och utformningen av den egna identiteten. Men framförallt uppmärksammar studien *ensamkommande ungas liktydiga strävan*. En adderad dimension, resulterande i en mer prekär och känslig social position. En punkt som vidare belyser socialtjänsten och boendeverksamhetens centrala roll som “substitutförälder” inför stabiliseringen av

¹⁵ Se inledning.

integrationsprocessen. Resultatet belyser därför boendeverksamhetens mycket svåra balans mellan två väsentliga ansvarsområden, den av primär *och* sekundär socialisation. En punkt som vidare kastar ljus på den påtagliga maktasymmetrin mellan (1) socialtjänsten och boendeverksamheten, och (2) ensamkommande unga.

En viktig slutsats kastar ljus på betydelsen av *språk* och *kultur* inom kontexten av integration. Här av vikt inför etableringen av social tillhörighet och tillit. En närmare “dominoeffekt”. Ett perspektiv som även redovisats genom individens bristande applicering av språk och dess koppling till upplevd alienation, utanförskap och vidare förskjutning från samhället. Ett resultat jag menar betonar språkets nästan vågmästarroll gällande känslor av inkludering och utanförskap. Resultatet illustrerar även rädslan för alienationen, dess sociala press, konsekvens och motiverande faktor, resulterande i en eventuell acceptans eller negation av majoritetssamhället.

Därmed belyser denna punkt vikten av *social tillit* inför den ensamkommande ungas acceptans av samhällets nya system och sammanhang, värden och normer. Återigen i anknytning till socialtjänsten, men framförallt boendeverksamhetens roll inför individens välbefinnande och tillit. Vikten av familjetillhörighet kan även här ses av vikt inför den ensamkommandes självkänsla och vidare etablering av *reflexivt tänkande*. Här av betydelse inför förståelsen av integrationen och samhällets föränderliga landskap.

Slutligen har detta arbete redovisat ensamkommande ungas omfattande individuella ansvar under integration. Studien har vidare betonat dess långa och långsamma process i anknytning till kulturidentiteten och språkutvecklingens komplexitet (Larsson & McNeill 2013; Jonsson et al. 2022).

Förslag på vidare forskning berör en fortsatt och bredare analys av boendeverksamhetens plats och struktur. Detta genom intervjuer av boendepersonal och föreståndare i mån av att identifiera och bättre förstå den sociala dynamiken mellan ensamkommande unga och personal; här i likhet med tidigare forskning från Pishnemaz och Qvarnsved (2013) och Stretmo (2019). Ett förslag som även kan ses kompletteras med större mättnad gällande intervjuer av ensamkommande unga, med hjälp av längre fältobservationer på plats *och* utanför boendesituationen. Här i förhållande till ensamkommandes samtliga sociala platser (Fornäs et al. 1993). Ett vidare genusperspektiv är även av intresse gällande ensamkommande unga kvinnors

väg in i samhället. En mycket liten population i relation till gruppens unga män¹⁶, och därför svåråtkomligare, men på grund av detta av särskild vikt och intresse. En synpunkt som även berörts av Darvishpour och Månsson (2019).

¹⁶ Se avsnitt 2.1.

Referenser

Litteratur

- Ahmadi, F. & Lilja, M. (red.) (2013) *Ensamkommande flyktingbarn: utifrån perspektivet socialt arbete*. Gävle: Gävle University Press.
- Andersson, T. & Hall, M. (2013). Ensamkommande barns integration: En kvalitativ studie av socialarbetares erfarenheter. I Ahmadi, F. & Lilja, M. (red.) *Ensamkommande flyktingbarn: utifrån perspektivet socialt arbete*. Gävle University Press, ss. 51-77.
- Berger, P. L. & Luckmann, T. (1998). *Kunskapssociologi: hur individen uppfattar och formar sin sociala verklighet*. 2. uppl. Stockholm: Wahlström & Widstrand
- Berggren, H. & Trägårdh, L. (2015). *Är svensken människa?: gemenskap och oberoende i det moderna Sverige*. Andra upplagan Stockholm: Norstedts
- Bryman, A., Bell, E., Reck, J. & Fields, J. (2022). *Social research methods*. New York, NY: Oxford University Press
- Cooley, C. H. (1981). *Samhället och individen*. Göteborg: Korpen
- Creswell, John W. & Poth, Cheryl N. (2017). *Qualitative inquiry and research design: choosing among five approaches*. Fourth edition Los Angeles: Sage Publications
- Czaplicka, M. (1993). Vägen till självförsörjning: Om ungdomars skolgång och inträde i arbetslivet. I Fornäs, J., Boëthius, U. & Remer, B. (red.) *Ungdomar i skilda sfärer*. Symposium, ss. 103-168.
- Czarniawska, B. (2004). *Narratives in social science research*. London: Sage.
- Darvishpour, M. and Månsson, N. (2019) *Ensamkommandes upplevelser & professionellas erfarenheter: Integration, inkludering och jämställdhet*. Stockholm: Liber.
- Darvishpour, M., Morell, A. I., Månsson, N., Mahmoodian, M., Hoppe, M. (2019). Ensamkommande ungdomars röster om mottagande, inkludering och jämställdhetsutveckling. I Darvishpour, M. and Månsson, N (red.) *Ensamkommandes upplevelser & professionellas erfarenheter: Integration, inkludering och jämställdhet*. Stockholm: Liber, ss. 75-91
- Fornäs, J., Boëthius, U. & Reimer, B. (1993). *Ungdomar i skilda sfärer*. Stockholm: B. Östlings bokförl. Symposium.
- Giddens, A. (1990). *The consequences of modernity*. Cambridge: Polity in association with Blackwell
- Giddens, A. (1999). *Modernitet och självidentitet: självet och samhället i den senmoderna epoken*. Göteborg: Daidalos
- Jonsson, J. O., Mood, C. & Treuter, G. (2022) *Integration bland unga - en mångkulturell generation växer upp*. Göterborg: Makadam
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Larsson, H. J. & McNeill, M. (2013). Identitet och invandring: En kvalitativ studie med

- ensamkommande flyktingbarn. I Ahmadi, F. & Lilja, M. (red.) *Ensamkommande flyktingbarn: utifrån perspektivet socialt arbete*. Gävle University Press, ss. 79-105.
- Mead, G. H. (2015). *Mind, self, and society: the definitive edition*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Pishnemaz, S. & Qvarnsved, C. (2013). Socialisation och stämpling inom HVB för ensamkommande barn. I Ahmadi, F. & Lilja, M. (red.) *Ensamkommande flyktingbarn: utifrån perspektivet socialt arbete*. Gävle University Press, ss. 107-148.
- Rennstam, J. and Wästerfors David (2015) *Från stoff till studie: Om analysarbete i kvalitativ forskning*. Lund: Studentlitteratur.
- Schütz, A. (1967). *The phenomenology of the social world*. Evanston: Northwestern Univ. Press
- Sernhede, O. (1995). *Modernitet, adolescens & kulturella uttryck*. Diss. Göteborgs universitet.
- Stier, J. (2019). *Identitet: ett socialpsykologiskt perspektiv*. Andra upplagan Lund: Studentlitteratur.
- Stretmo, L. (2019). Att bo och leva på HVB – om ensamkommande ungdomars vardagsliv på institution. I Darvishpour, M. and Månsson, N (red.) *Ensamkommandes upplevelser & professionellas erfarenheter: Integration, inkludering och jämställdhet*. Stockholm: Liber, ss. 92-107.
- Tavory, I. & Timmermans, S. (2014) *Abductive Analysis: Theorizing Qualitative Research*. Chicago: The University of Chicago Press.

Artiklar

- Alvesson, M., Sandberg, J., & Einola, K. (2022). Reflexive design in qualitative research. *The SAGE handbook of qualitative research design*, ss. 23-40.
- Berger, R. (2015) "Now I see it, now I don't: Researcher's position and reflexivity in Qualitative Research," *Qualitative Research*, 15(2), pp. 219–234. Available at: <https://doi.org/10.1177/1468794112468475>
- Björkenheim, J. (2014) "A Social Work Perspective on the biographical research interview with Natalia," *Qualitative Sociology Review*, 10(1), ss. 104–115. Available at: <https://doi.org/10.18778/1733-8077.10.1.06>
- Evans, R. (2021). Biographical interviews and the micro context of biographicity: Closely listening for meaning, learning, and voice. *Discourses, dialogue and diversity in biographical research*, ss. 39-52.
- Kaźmierska, K. (2004). Ethical aspects of biographical interviewing and analysis. *Biographical Methods and Professional Practice*, pp. 181–192. Available at: <https://doi.org/10.46692/9781847425874.012>.
- Kaźmierska, K. (2018). Doing biographical research-ethical concerns in changing social contexts. *Polish Sociological Review*, 203(3), ss. 393-412.
- Kvale, S. (2006) "Dominance through interviews and dialogues," *Qualitative Inquiry*, 12(3), pp. 480–500. Available at: <https://doi.org/10.1177/1077800406286235>
- Lim, H. (2011). The life history interview: researching the dynamic identities of ethnic minority

- women in Britain. *Enquire*, 4(1), ss. 1-21.
- Palmér, L., Nyström, M., Ekeberg, M., Lindberg, E., & Karlsson, K. (2022). Pre-Understanding—A Threat to Validity in Qualitative Caring Science Research? *International Journal for Human Caring*, 26(4).
- Silow Kallenberg, K., & Sigvardsdotter, E. (2019). Om Sverige, svenskhet och de Andra i samhällsorientering för nyanlända. *Arkiv-tidskrift för samhällsanalys*, (11), ss. 71-96.

Elektroniska källor

- Barnens rätt i samhället (BRIS) (2017). *Psykisk ohälsa utbredd bland barn som flytt – Sverige brister i åtagande*.
<https://www.bris.se/om-bris/press-och-opinion-old/pressmeddelande/2017/psykisk-ohalsa-utbredd-bland-barn-som-flytt--sverige-brister-i-atagande/> [2023-08-10]
- Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) (2022). *Självbild och identitet*.
<https://www.bup.se/diagnoser/andra-svarigheter/sjalvbild-och-identitet/> [2023-08-10]
- Çelikaksoy, A. & Wadensjö, E. (2021). Ensamkommandes etablering på arbetsmarknaden. *Socionomen*, 4 februari.
<https://socionomen.se/forskning/vetenskapliga-artiklar/ensamkommandes-etablering-pa-arbetsmarknaden/?q=forskning/vetenskapliga-artiklar/ensamkommandes-etablering-pa-arbetsmarknaden/>
- Migrationsverket (2022). *Sveriges flyktingkvot*.
<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Vart-uppdrag/Sveriges-flyktingkvot.html> [2023-04-20]
- Olsson, S. (2016). “The Swedish Theory of Love”. *Svt*, 8 januari.
<https://www.svt.se/kultur/film/the-swedish-theory-of-love>
- Regeringskansliet (2023). *Integrationspolitiken ska bli effektivare*.
<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/04/integrationspolitiken-ska-bli-effektivare/> [2023-08-10]
- Regeringskansliet (2022). *Minskad flyktingkvot till Sverige förbereds*.
<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/11/minskad-flyktingkvot-till-sverige-forbereds/> [2023-04-20]
- Socialstyrelsen (2019). *Barn och unga placerade i hem för vård eller boende*.
<https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/barn-och-unga/barn-och-unga-i-socialtjansten/placerade-barn-och-unga/hvb/> [2023-04-21]
- Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) (2018). *Stöd till ensamkommande barn och unga – effekter, erfarenheter och upplevelser*.
<https://www.sbu.se/sv/publikationer/sbu-bereder/stod-till-ensamkommande-barn-och-unga--effekter-erfarenheter-och-upplevelser/> [2023-08-10]
- Statistiskmyndigheten (SCB) (2023). *Asylsökande 2002-2022*.
<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/pong/tabell-och-diagram/asylsokande/asylsokande/>

[2023-04-20]

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) (2023). *Hem för vård eller boende (HVB)*.

<https://skr.se/skr/integrationsocialomsorg/socialomsorg/barnochunga/placeradebarnochunga/hemforvardedellerboendehvb.9607.html> [2023-04-21]

Rapporter och statliga utredningar

Delegationen för migrationsstudier (Delmi) (2021). *Ungas uppväxtvillkor och integration* (Rapport 2021:6) <https://www.delmi.se/media/jjibngi5/delmi-rapport-2021-6.pdf>

De los Reyes, P., Kamali, M., Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering (2005). *Bortom vi och dom: teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering* : rapport. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer. Tillgänglig på Internet: <http://data.riksdagen.se/fil/b6c9ae6d-65e3-4f7d-bac8-8d3dc84b684f>

Hammar, O., Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (2021). *Migranternas attityder och värderingar* (Rapport SNS Analys 80)

<https://snsse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2021/11/sns-analys-80-migranternas-attityder-och-varderingar.pdf>

Socialstyrelsen (2020). *Ensamkommande, handbok för socialtjänsten* (Rapport 2020-2-6588).

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/handboken/2020-2-6588.pdf>

Socialstyrelsen (2021). *Slutrapport från Kunskapscentrum för ensamkommande barn* (Rapport 2021-2-7230).

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2021-2-7230.pdf>

Statens offentliga utredningar (SOU) (2017). *Att ta emot människor på flykt Sverige hösten 2015* (Rapport 2017:12)

https://www.regeringen.se/contentassets/e8c195d35dea4c05a1c952f9b0b45f38/hela-sou-2017_12_webb_2.pdf

Bilaga 1

SAMHÄLLS-
VETENSKAPLIGA
FAKULTETEN

Information till deltagare i examensprojekt

Sociologi: Examensarbete för kandidatexamen, 15 hp
Sociologiska institutionen, Lunds universitet, VT2023

(Preliminär) titel på arbete: Sverige genom stödboendet
Författare: Wiya Ngeh Hellborg

Information om deltagande i studie

Den här informationen riktar sig till dig som är intresserad av att delta i en studie som genomförs av studenter vid Lunds universitet. Den här informationen gäller dels själva studien, dels hanteringen av personuppgifter. Varje uppgift som direkt eller indirekt kan kopplas till en levande person (t.ex. namn, personnummer, e-postadress och röstinspelning) är en personuppgift.

“Hur är integration möjligt?” är en sociologisk och socialpsykologisk kvalitativ intervjustudie om ensamkommandes integrering till Sverige. Om skapandet av mening och vägen till vuxenlivet, men framförallt om identitet och självbild under integration. Studien fokuserar på intervjupersonernas förväntningar av sig själva, och deras egna tankar och reflektioner om vad de tror att det svenska samhället förväntar sig av dem.

Hur går studien till?

Studien kommer genomföras genom en-och-en intervjuer, detta i form av samtal och konversation kring ämnet (semistrukturerad intervju). Intervjuerna beräknas ta ca en timme eller mindre. Fokus på ämnen kommer cirkulera kring *ensamkommandes perspektiv av Sverige, mening, vuxenskap, mellanförskap, och kulturell identitet*. Samtliga resultat från intervjuerna kommer därefter att analyseras och generaliseras utifrån sociologiskt och socialpsykologiskt perspektiv. Resultaten kommer härifrån sammanfattas i sin helhet för att förhoppningsvis skapa en djupare förståelse av denna kontext.

Frivillighet

Medverkan i studien är helt frivillig, och du kan när som helst avbryta din medverkan utan att behöva ange några särskilda skäl för detta. Dina personuppgifter kommer att behandlas konfidentiellt så att inte obehöriga kan ta del av dem.

Hur kommer insamlat material att användas?

Studien genomförs inom ramen för kursen SOCK10, Sociologi: Examensarbete för kandidatexamen. Studien utgör ett examensarbete och kommer att redovisas genom en rapport. Resultat kommer i rapporten att presenteras i sammanslagen form, med intervjuer som illustrationer eller förtydliganden. Dessa kommer att vara anonymiserade, vilket innebär att de inte kommer att kunna härledas till dig som person.

Vem tar del av rapporten?

Det är först och främst handledaren, opponenter vid examinationsseminariet samt den examinerande läraren som kommer att ta del av examensarbetet. Rapporten kommer att bevaras vid Lunds universitet i databasen LUP Student Papers.

Behandling av personuppgifter

Insamlade personuppgifter kommer att behandlas på säkert sätt genom att förvaras på server-utrymme som varje student vid Lunds universitet har tillgång till via sitt personliga studentkonto. När studien är avslutad, vilket den anses vara då betyget på examensarbetet är satt och registrerat i studieregistret, kommer alla personuppgifter, dvs. den inspelade ljudfilen, intervjuutskriften samt de underskrivna samtyckesformulären, att raderas/kastas.

Ansvarig lärare

Om du har några frågor kring ditt deltagande i studien får du gärna ta kontakt med handledaren för examensarbetet:

Mikael Linnell, postdoktor/forskare
Sociologiska institutionen, Lunds universitet
E-post: mikael.linnell@soc.lu.se
Telefon: 046 222 87 30

Med vänlig hälsning,

Wiya Ngeh Hellborg, kandidatstudent
E-post: wiya.hellborg@gmail.com

Bilaga 2

Intro - Att komma till och finna mening i Sverige:

Vad var det som ledde till att du kom till Sverige?

Tänk tillbaka till innan du kom till Sverige, vad var viktigt för dig på den tiden, innan du kom till Sverige? Och vad har blivit viktigt för dig nu när du bor och lever här?

Känner du att det har förändrats sen du kom hit?

1. Upplevelser av Sverige; om svenska samhället, svenskar, svensk kultur och svenska värderingar:

Helt spontant, vad tänker du när jag säger "Sverige"?

Vad betyder "Sverige" för dig?

Vad var din förväntning om Sverige innan du kom hit?

Och hur är din upplevelse om Sverige idag?

Om det har, vad tror du har förändrat detta för dig?

Känner du att du kan associera dig till Sverige? Förklara på vilket sätt.

Känner du dig inkluderad/hemma i det svenska samhället? Beskriv gärna.

Finns det perioder då du känt dig *eller* känner dig utanför det svenska samhället? Om ja, beskriv gärna hur.

2. Om integration, utifrån institutionell kontext. Socialförvaltningen och stödboendets förväntan inför detta; om att "bli svensk":

Försök beskriv ett typiskt svenskt beteende. Och vad är en "typisk" svensk person för dig?

Vad betyder "att vara svensk" för dig? Är det något du associerar dig till mer och mer?

Känner du dig svensk, delvis svensk, eller inte alls svensk? Beskriv och förklara varför.

Tycker släktingar och vänner att du har utvecklats som person under tiden som du bott här?

Hur har det varit att lära sig svenska för dig?

(Och hur känner du att skolsystemet har varit här?)

Skulle du säga att det varit enkelt, neutralt eller svårt att lära sig språket? Försök förklara på vilket sätt, det som funkat bra och det som kanske varit svårare att utveckla!

Vad tror du din socialsekreterare (socialförvaltningen; Lunds kommun) **förväntar sig av dig**?

Vad tror du är *syftet* med deras arbete i allmänheten, men även med dig?

Känner du att socialförvaltningen tar hänsyn till dina behov? Om ja eller nej, försök beskriv.

Vad tror du personalen på stödboendet **förväntar sig av dig**?

Känner du att stödboendet och personalen har hjälpt dig integreras i samhället? Vad skulle du göra annorlunda med verksamheten om du fick chansen?

3. Att leva och bli vuxen i institutionellt sammanhang; att leva på stödboende, om den sociala dynamiken; om personalen och leva tillsammans med andra ungdomar:

Vad tycker du om livet på stödboende? Försök beskriva hur det varit för dig.

Vad har varit det svåraste med att bo på stödboende?

Vad har varit bra på stödboende?

Vad tycker du om personalen på stödboendet?

(Vad tycker du om att behöva följa regler på boendet?)

Hur har det känts för dig att bo och flytta till olika avdelningar (HVB/stödboende/stödigh)? Vad har varit dom största förändringarna?

Hur är din relation till andra ungdomar på boendet?

Och hur har det varit att dela boende med andra?

4. Att finna mening, framtid och vuxenidentitet:

Om vi tänker tillbaka till början av intervjun, vilka råd skulle du ge till en nyanländ person som precis kommit till Sverige?

Vilka råd skulle du ge till dig själv?

Hur ser du på din framtid? Vart ser du dig själv den närmaste tiden, och längre fram i tiden?

Vad skulle du säga motiverar dig just nu?

Skulle du säga att du har människor i ditt liv som inspirerar dig? Som du ser upp till.

(Slutligen) när jag säger "vuxen", vad är det första du tänker på?

Och vad betyder det att vara "vuxen" för dig?

Hur tror du man blir "vuxen" i Sverige? Och vad tror du det betyder det att vara vuxen här?

På en skala 1-10... Hur "vuxen" känner du dig? Försök förklara varför!